Ao. 1840. Vrijdag, den 28 Augustus. No. 69.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

GEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen, ten e eener bij H. E. Achtbr. ontvangene missive van den Heer Staatsraad, erneur dezer Provincie, van den 13 Augustus 1840, no. 2, ter kennis de belanghebbenden, dat de Heer Staatsraad, Gouverneur voornd., ten ge Zijner Majesteits gunstige beschikking, is gemagtigd, om aan zoodanige bij art. 169 der Wet van den 8 Januarij 1817 bedoelde VERLOFGANS dezer Provincie, die vóór hunne inlijving hun *beroep* maakten van de TENLANDSCHE ZEEVAART of VISSCHERIJ, en aan Z. H. E. Gestr. n hebben aangetoond, *werkelijk* wederom gelegenheid te hebben gevonden, dat beroep BUITENLANDS op SCHEPEN, voor NEDERLANDSCHE ENING uitgerust, uit te oefenen, PROVISIONEEL en tot WEDER OPGENS toe, tot de uitoefening van het voorschreven beroep de vereischte STEMMING te geven, nadat de belanghebbende Verlofganger vooraf bij Korps, waartoe hij behoort, zal zijn opgekomen, ten einde zijne *afrekening* hetzelve tot stand te brengen, en, voor zoo veel hij *Schuld* mogt hebben, aan te zuiveren, mitsgaders zijn' *Ransel* zal hebben ingeleverd, bijaldien denzelven bij zijn vertrek met verlof mogt hebben medegenomen; zullende er geene andere Verlofgangers tot het afsluiten hunner rekening worden elaten dan die, welke een bewijs van den Heer Staatsraad Gouverneur en vertoonen, dat zij daartoe geregtigd zijn; zoodat zij zich in de eerste s in geschrifte bij Z. H. E. Gestr. zullen moeten aanmelden, ten einde het oeld bewijs te kunnen bekomen. En worden de belanghebbenden tevens wittigd, dat zij, bij hunne *terugkomst* van eene *zeereis*, zich dadelijk weom bij den Heer Gouverneur voornd. moeten aanmelden, en bij elke volde Zeereis, zoo lang zij geen finaal Paspoort zullen hebben bekomen, tels eene nieuwe vergunning moeten aanvragen; alsmede, dat deze maatregel van toepassing is op de Miliciëns der ligting van het jaar 1840.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 20 Augustus 1840.

Burgemeester en Wethouderen: J. F. VAN IDDEKINGE.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: R. LOHMAN.

De FACULTEIT DER BESPIEGELENDE WIJSBEGEERTE EN LETTEREN N DE *UNIVERSITEIT* TE *GRONINGEN* verwittigt door deze de anghebbenden, dat het Examen van diegenen, welke hetzelve, in gevolge art. 150 n het Koninklijk besluit van den 2 Augustus 1815, no. 13, voor genoemde aculteit moeten afleggen, *alvorens bij den Rector-Magnificus der Universiteit kunnen worden ingeschreven*, op Dingsdag, den 8 September 1840, des voormiddags te 9 uren en vervolgens, zal worden afgenomen in de Senaatkamer der oogeschool; weshalve dezelve worden aangemaand, om op den bepaalden dag, s voormiddags te 9 uren precies, voor de Faculteit ten gezegden einde in de aatkamer opgemeld te verschijnen.

C. DE WAAL,
Deken.

De KOMMISSIE *tot het Examineren der* LEERLINGEN *voor de* LATIJNCHE SCHOLEN zal daartoe zitting houden op MAANDAG, den 31 Augustus 40, des voormiddags te *tien* uren, in een der Vertrekken van het Raadhuis. , die tot voornoemde Scholen wenschen toegelaten te worden, moeten, vóór uiterlijk op *Zaturdag, den 29 Augustus*, een eigenhandig schriftelijk verzoek rtoe, houdende tevens opgave van hunne Woonplaats, en met bijvoeging van wijs, dat het School- of Onderwijsgeld door hen aan hunnen laatsten Onrwijzer betaald is, en dat zij de Koepok-inenting met voldoend gevolg onrgaan hebben, indienen bij den ondergeteekenden Secretaris der Kommissie.

J. P. A. WINTGENS.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

BERLIJN den 17 Augustus.

Wij gelooven voor alsnog niet aan oorlog, maar hopen, dat Koning *Lodewijk Philips* met zijne bedaard verstandige handelwijze het kind der revolutie en deszelfs aanhang zal doen begrijpen, dat de groote Europesche Mogendheden zich sedert 1815 het staatkundige dictatorschap van Frankrijk niet meer laten welgevallen, en wel het minst om den wil van den gelukkigen rebel *Mehemed-Ali.* Mogt echter de groote natie in haren wil volharden, alsdan sidderen ook wij niet; want wij hebben altijd 270,000 man gereed, en in geval van nood, met den tweeden ban der landweer en de krijgsreserve, binnen zeer korten tijd, 400,000 man. Wanneer nu Pruissen, de kleinste Mogendheid in omvang en materiële middelen, zulk een leger tegenover den vijand kan stellen, en Engeland, Oostenrijk en Rusland in evenredigheid van hunne meerdere kracht met nadruk handelen, alsdan zou de groote natie waarschijnlijk evenmin overwinningen behalen als in de jaren 1813, 1814 en 1815. Bang maken heeft derhalve niets te beteekenen, en daarom wordt, tegen over die krijgstoerustingen, geene hand, geen voet, geene pen bij ons in beweging gebragt, en indien ons ministerie van oorlog niet met de vredeswerkzaamheden bezigheid vond, alsdan kon het personeel van dat departement zich gerustelijk naar het land of naar de baden begeven.

Van den 20sten. Den 18 dezer, des avonds 7 uren, is het laboratorium van den vuurwerkmaker *Dobermont*, bij de Oranienburgerpoort, hetwelk afgezonderd van andere gebouwen staat, in de lucht gevlogen. Bij het vullen van een raket, had het buskruid vuur gevat, en zich aan andere vuurwerken en aan het voorhanden zijnde buskruid medegedeeld. De 4 werklieden hadden zich met de vlugt gered, doch een artillerist, die buiten het laboratorium werkzaam was, heeft door het springen van het gebouw een been gebroken.

FRANKFORT den 21 Augustus.

Omtrent de beraadslagingen te Köningswarth weet men niets naders. Alleen wordt gezegd, dat de Russische generaal, graaf *Woronzow*, gewigtige stukken aan prins *Metternich* heeft overgebragt, die echter alleen dan te pas zouden komen, wanneer de oorlog mogt uitbarsten.

— Men verzekert, dat het Russisch gouvernement stellig tot eene nieuwe expeditie tegen Chiwa besloten heeft, en dat zij nog in den loop van dit jaar ten uitvoer gebragt zal worden, ofschoon een Engelsch kapitein, met vredesvoorslagen van den Khan van Chiwa, naar Petersburg was gezonden, doch wiens zending ten eenenmale mislukt schijnt te wezen.

KOBLENTS den 22 Augustus.

Men verzekert, dat de tegenwoordigheid des hertogs van Nassau te 's Gravenhage in verband staat met een huwelijks-ontwerp. Men heeft opgemerkt, dat, bij het door den Koning ter eere van den hertog gegeven diné, laatstgenoemde gezeten was naast de dochter van den Prins *van Oranje*, welke als zijne aanstaande gemalin wordt genoemd, terwijl in gewone gevallen zijne plaats naast de Prinses *van Oranje* zoude zijn geweest. (*Rh. u. M. Zeit.*)

GROOT BRITTANJE.

LONDEN den 22 Augustus.

Een onzer bladen behelst een berigt uit Konstantinopel, van den 29 Julij, volgens hetwelk de Russen in het Zuiden eene aanzienlijke magt bijeengetrokken hebben (van 200,000 man), zoo het heet, om Circassië te onderwerpen, maar met der daad, om, des noods, in Turkije of Syrië te vallen.

— De heer *O'Connell* heeft te Dublin durven verklaren, dat hem de wapeningen van Frankrijk uiterst aangenaam waren; dat de oorlog de geschikte gelegenheid zoude zijn, om aan Ierland deszelfs regten te verschaffen; dat *Lodewijk Philips* hiervan ook wel bewust was; van lord *Palmerston* heeft hij gezegd, dat hij ter zake van Ierland jegens Frankrijk de taal eens smeekenden moest voeren, en de uittartingen van dat rijk niet anders dan met zoetsappige redeneringen durfde beantwoorden; en den Keizer van Rusland heeft hij een' tweeden *Herodes*, den kindermoorder, een' tweeden *Attila*, den geesel Gods, en een' nog ergeren vervolger der Christenen, dan *Diocletiaan* genoemd!

— Onze tolbedienden hebben eene goede vangst gedaan aan boord van het wereldvermaarde groote stoomschip de *British Queen*, alwaar onder de steenkolen en tusschen de machines eene aanzienlijke hoeveelheid tabak, thee, enz. is gevonden.

— Op den ijzeren spoorweg, genoemd de Eastern Countries Railway, is verleden Woensdag, niet ver van Brentford, de trein van het spoor geloopen, en zijn de wagens met een verschrikkelijk geweld van den dijk, ter hoogte van 10 voeten, bezijden den weg neêrgeslagen. Verscheidene passagiers zijn gevaarlijk gekwetst, een hunner is dadelijk doodgeslagen, een ander is daags daarna gestorven, en sommigen liggen hopeloos. De sporen en wielen daarna in de beste orde bevonden zijnde, wordt het ongeluk alleen toegeschreven aan de vervaarlijke snelheid van 60 Engelsche mijlen in het uur, waarmede de trein den Brentwood heuvel begon af te loopen, terwijl de machinist verzuimde, volgens de bevelen hem gegeven, den stoom af te sluiten. Onder het afloopen begonnen de machine en de wagens eerst te hobbelen en te zwaaijen, en sloegen eindelijk van het spoor.

— De dagbladen vertellen, dat de Keizer van Marocco een regement voetvolk heeft van 500 man, bestaande geheel en al uit zijne eigene zonen. Als dat zoo is, mag het wel met regt zijn *eigen* regement *infanterie* worden genoemd.

— Van de Kaap de Goede Hoop wordt geschreven, dat de emigratie der zoogenoemde Hollandsche boeren steeds voortduurt; zij ontvlieden bij duizenden, met hun vee, de landstreken, welke onder Engelsche heerschappij staan, en dringen diep in de binnendeelen van Afrika, om dáár nieuwe volkplantingen te stichten. Op hunnen togt derwaarts bevechten zij al de Hottentotsche en andere stammen, welke zij ontmoeten.

FRANKRIJK.

PARIJS den 22 Augustus.

Den 17den, omstreeks 4 uren namiddag, werd de stad Toulouse door eene vreesselijke en onverwachte gebeurtenis in de diepste verslagenheid gestort. De kracht van drie elkander ras opvolgende buskruid-ontploffingen was zoo geweldig, dat alle huizen er door geschokt werden. De kruidmolen was, voor de 3de maal in 25 jaren, gesprongen. Eene onmetelijke rookkolom verhief zich tot eene verbazende hoogte en boeide aller blikken door angst en schrik. De uitbarsting had plaats op een der werk-uren. Ook werd men, het groot aantal der slagtoffers vermoedende, door ontzetting getroffen. Het meerderdeel der bevolking, de leden van het bestuur, de geestelijken snelden naar het tooneel van de ramp henen, en zagen met afgrijzen armen, beenen, hoofden en ligchaamsrompen verspreid in het rond liggen. Alles in den onmiddellijken omtrek was vernield: de boomen en planten waren verkalkt, het gras was verschroeid. Het getal der slagtoffers verhief zich tot negen, en daar alle 6 werklieden, die op het oogenblik in den kruidmolen arbeidden, om het leven zijn gekomen, kan men niet weten, hoe het kruid in brand is geraakt. De schokken hebben in de stad vele muren omgeworpen, en eene groote menigte vensterglazen verbrijzeld. De stedelijke raad van bestuur is onverwijld vergaderd; de maire heeft op eene dringende wijze bij het Gouvernement den zoo menigwerf geuiten wensch herhaald, om den buskruidmolen en het kruidmagazijn van de stad te verwijderen. In deze zelfde zitting heeft de raad eene som van 1000 fr. aan den maire ter beschikking gesteld tot onderstand der huisgezinnen van de bij deze ramp omgekomenen, die meest allen huisvaders waren. De hoeveelheid van het losgebrande kruid bedroeg 16,758 kilogr. Des anderen daags des avonds werden de lijken der slagtoffers ter aarde besteld. Een groote stoet van inwoners volgde in diepe treurige stilte den begravenistrein.

— De Koningin Regentes van Spanje zoude naar Valencia op reis gaan, waar zij eene schoone divisie troepen onder de bevelen van den generaal *O'Donnell* vinden zal.

De overdrevene partij in Spanje schijnt, ten gevolge der betoonde standvastigheid van de Koningin, en van de terugkomst van *Espartero* tot meer bezadigde gevoelens, veel van hare kracht verloren te hebben, en weinig hoop meer te hebben, om hare geliefdkoosde plannen verwezenlijkt te zien. Zoo zullen, bij voorbeeld, de Cortès niet worden ontbonden en zal de wet op de municipaliteiten ten uitvoer gelegd worden

— Men rekent, dat het aantal der naar Frankrijk gevlugte Carlisten, in welker dagelijksch onderhoud moet worden voorzien, meer dan 30,000 bedraagt.

— In berigten uit Algiers van den 14den wordt gemeld, dat een detachement van 150 man, 't welk van Koleah tot het doen eener verkenning was uitgezonden, onder eene bende Arabieren vervallen en geheel afgemaakt is.

— De heer *Waleski*, door den heer *Thiers* met eene geheime zending belast, is te Genua door de policie gearresteerd. Aldaar aangekomen, begaf hij zich in eene geringe herberg, om alle opzien te vermijden. De policie, een' geheimen agent op het spoor wanende, kwam hem aldaar dadelijk arresteren. Om zijne vrijheid te behouden, moest hij zijne passen toonen en meer zeggen, dan hij wel gewenscht had.

— De gewone Parijssche correspondentie bevat het volgende artikel:

»De Engelsche bladen vermelden nog niets omtrent den uitslag der conferentiën tusschen den heer *Guizot*, lord *Melbourne* en den Koning der Belgen. Het eenige is, dat de Fransche ambassadeur naar Londen terug gekeerd schijnt te wezen en dat men den Koning der Belgen en lord *Melbourne* te zamen te paard heeft zien rijden. Daar zij er zeer opgeruimd uitzagen, heeft men er uit willen besluiten, dat het geschil tusschen Frankrijk en Engeland bij de laatste conferentiën in der minne gevonden was geworden. Maar men gevoelt, dat die gevolgtrekking zeer gewaagd is, daar toch het gelaat van staatslieden, wanneer zij zich in het publiek bevinden, nimmer hunne wezenlijke gevoelens moet doen kennen; dit toch is een beginsel, zoo oud als de staatkunde zelve."

— In het *Journal des Débats* leest men als volgt:

»Het nieuwe handelstraktaat tusschen Frankrijk en Holland houdt de belangen van onzen handelsstand reeds sterk op zich gevestigd; men vraagt, onder anderen, welke de koopgoederen zijn, die voortaan vrij van verhoogd regt in Frankrijk zullen kunnen komen, en voorts, op welk tijdstip het traktaat ten uitvoer zal worden gelegd.

»De staatkunde maakt de positie der koloniale goederen onrustwekkend genoeg, om het ministerie zich ten pligt te doen stellen, die nuttige inlichtingen aan den handelsstand te geven, en deze behoort het spoedig te geven. Op de Hollandsche markten, met name te Amsterdam en Rotterdam, zullen binnen kort aanzienlijke verkoopingen van suiker en koffij worden gehouden; de Fransche handel en die van de hoofdstad hebben, op het oogenblik dat zij orders naar die koopsteden zenden, er het hoogste belang bij om te weten, in welke positie wij ons daar geplaatst bevinden, en welke toekomst de nieuwe toltarieven ons voorbehouden. Het ministerie zal het volle gewigt van deze zaak in de tegenwoordige omstandigheden gevoelen. Het traktaat is onderteekend; waarom nu gedraald met hetzelve bij ordonnantie af te kondigen of in allen gevalle de bepalingen kenbaar te maken, bij welke de koloniale handel belang heeft?

Van den 24sten. De Koning en zijn gezin zijn gisteren morgen op het kasteel van St. Cloud aangekomen. Een kabinetsraad is op het kasteel aldaar gehouden. Al de te Parijs tegenwoordige ministers hadden zich herwaarts vervoegd. De Koning wordt heden te Parijs verwacht.

BELGIE.

BRUSSEL den 23 Augustus.

Uit een artikel van den *Belge* van heden morgen blijkt de zonderlinge en algemeen onbekende omstandigheid, dat er een verband bestaan heeft en nog bestaat tusschen de Engelsche Chartisten en de Belgische *meeting*-mannen. Deze laatsten schijnen eenen geldelijken onderstand van vijf duizend frans uit Londen te hebben ontvangen.

Van den 24sten. Een dagblad verzekert, dat men te Brussel vele Engelsche familiën ziet aankomen, die in Frankrijk woonden, en die, de gevolgen van eenen oorlog vreezende, zich in België of Duitschland komen vestigen.

Van den 25sten. Gisteren avond te 9 uren hebben HH. MM., door het heerlijkste weder begunstigd, en na eene overvaart van 12 uren, te midden eener aanzienlijk toegestroomde menigte, te Ostende voet aan wal gezet.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 24 Augustus.

De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn tegen den 29 de-

zer bijeengeroepen.

— In de thans medegedeelde antwoorden der Regering op de aanmerkingen en wenschen, in de afdeelingen der Tweede Kamer gemaakt en uitgedrukt, zegt de Regering: dat zij de meeningen en beschouwingen, nopens uitgebreidere herziening van de Grondwet, op nieuw aandachtig heeft overwogen; — dat zij zich intusschen overtuigd heeft, dat die beschouwingen, bij de tegenwoordige beraadslagingen van de Staten-Generaal, geene aanleiding kunnen geven tot beschikkingen van de zijde der Regering; — dat de Regering, ook al oordeelde zij, dat eene of andere thans verlangde verandering nuttig of aannemelijk zoude kunnen wezen, buiten magt is, om daaraan gevolg te geven.

Zij zoude — zegt zij — daardoor inbreuk maken op het gezag en op de kracht der wet. Zij zoude buiten hare bevoegdheid treden, en onmiskenbaar de waardigheid der Staten-Generaal uit het oog verliezen, die met haar in gemeen overleg niet alleen de bestanddeelen, maar zelfs de bewoordingen hebben vastgesteld der wetsontwerpen, welke, volgens het elfde hoofdstuk der Grondwet, het bepaalde onderwerp moeten uitmaken van een vernieuwd onderzoek der wetgevende magt, de Tweede Kamer in dubbel getal.

De Regering houdt de meening vast, dat elke verandering, welke zij, ten gevolge van thans in de afdeelingen gemaakte aanmerkingen, of uitgedrukte wenschen, zoude voordragen, in wezenlijkheid zoude zijn een nieuw ontwerp van wet, dat op de gewone, bij de Grondwet vastgestelde wijze zoude moeten worden onderzocht, en mitsdien aanvankelijk, niet door de Tweede-Kamer in dubbel getal, maar door de gewone Tweede, en ook later door de Eerste Kamer.

In eenige bijzonderheden tredende, meent de Regering, dat de benaming van hertogdom, aan Limburg gegeven, niets beneemt aan deszelfs karakter van Nederlandsche provincie. De Nederlandsche instellingen zijn gemeen aan dat hertogdom, behoudens de betrekkingen van hetzelve tot het Duitsch Verbond.

Den gang, door de Regering ten aanzien van het groot-hertogdom Luxemburg gevolgd, acht zij geregtvaardigd door eene der hoogste wetten, die der noodwendigheid. Alhoewel nu dat groot-hertogdom van Nederland is afgescheiden, kan de Luxemburgsche kroon niet geacht worden eene vreemde kroon te zijn; want zij heeft vervangen 's Konings voormalige erflanden, en betreft een gewest, vroeger met Nederland vereenigd.

Het blijkbaar verschil van meening, omtrent de splitsing van Holland, beschouwt de Regering als een bewijs van de dringende noodzakelijkheid, dat men, met terzijdestelling van zijn bijzonder gevoelen over dat punt, tot de aanneming van het wets-ontwerp medewerke, dewijl, in het geval van niet aanneming van dat ontwerp, eene andere wet, op het tegengestelde beginsel berustende, hoogstwaarschijnlijk evenzeer niet zoude worden aangenomen, en het mitsdien geheel onmogelijk zoude worden, om in het 1ste art. der Grondwet, hetwelk niet onveranderd blijven kan, de vereischte grondwettelijke verandering te brengen.

Het inkomen der kroon, op 15 tonnen gouds voorgedragen, is niet alleen ter voorziening in de civiele lijst, maar tevens de schadeloosstelling voor verloren privaat eigendom, ten gevolge van de omwenteling van 1795.

De aanneming van de in het 8ste ontwerp van wet voorgestelde slot-bepaling tot art. 60 der Grondwet, kan niet ten gevolge hebben eenige verkorting der constitutionele rekenpligtigheid. Van het oogenblik toch, dat bij de wet zal zijn aangewezen het gebruik van het, ten behoeve van het moederland, beschikbaar batig slot, wordt dat slot uit den aard der zaak onderworpen aan alle bepalingen, die omtrent de verantwoording van 's Rijks gelden worden nageleefd.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Dingsdag, den 25 Augustus.

In de zitting van heden is eene schriftelijke kennisgeving ontvangen van ernstige ongesteldheid des heeren *Vijfhuis*.

De kommissie tot de verzoekschriften doet, bij monde van de heeren *van Alberda* en *Junius van Hemert*, verslag op eenige ingekomene stukken, als: 1) van ingezetenen te Zijpe, tegen de splitsing van Holland, en vragende eene verandering van art. 182 der Grondwet, ten einde in ieder der twee deelen een geregtshof worde gevestigd; 2) op een verzoekschrift van plaatselijke besturen uit het land van Heusden, vragende, om weder bij Holland te mogen worden gevoegd; 3) op dat van den heer *P. Cleban*, die art. 60 der Grondwet uitgebreider verlangt, en er inzonderheid over klaagt, dat de regterlijke magt en wetgeving in Indië geheel buiten voorkennis der Staten-Generaal worden beheerd. — Deze stukken worden ter griffie nedergelegd; de verslagen zullen worden gedrukt.

De centrale afdeeling doet verslag nopens de dertien ontwerpen van wet *tot wijziging der Grondwet*. Vele leden zijn nog bij hunne gevoelens gebleven ten aanzien der bevoegdheid van de Kamer om wijzigingen te maken of nadere voorstellen te doen ten aanzien dezer gewigtige aangelegenheid; ten aanzien van de noodzakelijkheid, dat er meerdere veranderingen in de Grondwet wierden gebragt, met oogmerk om spaarzaamheid en vereenvoudiging van beheer daar te stellen; ten aanzien van het vereischte om Limburg reeds dadelijk te doen vertegenwoordigen; ten aanzien van het bezwarende der splitsing van Holland. Vooral omtrent het vraagstuk der regtstreeksche verkiezingen bleven de gevoelens zeer uiteenloopende. De voorzitter stelde voor, de beraadslagingen op overmorgen te bepalen. De heer *van Alberda* en anderen verlangden die op morgen gesteld te zien. Met 52 tegen 46 stemmen werd overeenkomstig het gevoelen des voorzitters beslist; hierna is de zitting gescheiden.

Van den 26sten. Uit het centraal verslag, gisteren in de Tweede Kamer uitgebragt, over de dertien ontwerpen van wet tot wijziging van de Grondwet, blijkt, dat men de laatst ontvangene antwoorden der Regering geenszins als voldoende beschouwde, of zich vereenigde met al de daarbij geuite meeningen, doch dat men er voor het oogenblik in berustte en zich voorbehield, om bij de openbare discussiën daarop terug te komen. Ook deed men opmerken, dat vele vragen en bedenkingen onopgelost en onbeantwoord gebleven zijn.

Bijzonder is ook door eene afdeeling opgemerkt, dat de bedenkingen tegen de nieuwe redactie van art. 79 en 80, opzigtelijk de verhouding der vertegenwoordiging van de verschillende provinciën, en het bestaan of de inrigting der Eerste Kamer, alsmede die bij art. 133, ten aanzien van de periodieke aftreding der gemeenteraden ten platten lande, met stilzwijgen zijn voorbij gegaan en dus niet wederlegd. Omtrent het antwoord, betrekkelijk tot het 8ste ontwerp (art. 60), zijn door eenige leden van drie afdeelingen soortgelijke bedenkingen voorgedragen.

AMSTERDAM den 22 Augustus.

De kunsten hebben weder een treffend verlies geleden. In den ouderdom van 73½ jaar overleed, in den avond van den 18 dezer, op den huize Wildenborch de heer mr. *Antoni Christiaan Winand Staring van den Wildenborch*. De gevolgen van eenen aanval van beroerte, die hem op den 12 dezer trof, maakten aan zijn werkzaam en nuttig leven een einde. Als echtgenoot, vader, mensch en Christen mogt hij, naar de schatting dergenen, die het voorregt hadden hem van nabij te kennen, tot de edelsten zijner tijdgenooten gerekend worden; als Nederlandsch letteroefenaar en dichter verwierf hij zich een' onvergankelijken roem.

Van den 25sten. Men verneemt, dat door H. K. H. mevrouw de Erfprinses *van Oranje*, ter gelegenheid van 's Konings geboortefeest, aan de bewaarschool *Sophia*, alhier, eene som van *f* 500 geschonken is.

WIJCHEN den 23 Augustus.

Een hevig onweder is gisteren avond in onze streken losgeborsten en heeft met eene ongewone hevigheid gewoed. De lucht scheen enkel vuur te zijn en geweldige bliksemflitsen doorkruisten het luchtruim, vergezeld van eenen geweldigen stortregen. De bliksem is in de schuur eener boeren pachthoeve geslagen, welke met eenen daaraan belendend hooi- en korenberg geheel is afgebrand. Juist in den middag van dienzelfden dag waren de laatste granen van het veld binnen gebragt, en nu reeds is de blijdschap over den zoo gelukkig ingezamelden oogst in droefheid veranderd, daar de met zoo veel zorg en moeite opgetaste voorraad in schuur en berg geheel verbrand is, en ook een aantal van ongeveer honderd schapen, welke des nachts in de schuur bijeen gehouden werden, mede eene prooi der vlammen is geworden. — Het huis en de schuur waren voor brandschade geassureerd, maar de berg en de geheele voorraad van graan niet, zoodat de ongelukkige pachter een allergevoeligst verlies bij dit onheil lijdt.

MAASTRICHT den 24 Augustus.

Zr. Ms. heugelijke geboortedag heden op de gewone wijze, onder anderen door het houden van eene luisterrijke parade en het lossen van vreugde schoten alhier gevierd wordende, had daarbij een treurig voorval plaats; een der kanonniers van het 4de bat. artill. nat. militie, die de onvoorzigtigheid gehad hebbende om voorbij de monding te gaan van een stuk kanon, geplaatst op den wal nabij de Tongersche poort, op het oogenblik, dat hetzelve afgestoken werd, ontving de volle lading in het aangezigt, en werd door de prop zoodanig gewond, dat hij weinige minuten daarna, dien ten gevolge, is overleden.

's HERTOGENBOSCH den 25 Augustus.

Gisteren avond greep alhier het volgende noodlottig voorval plaats. De koninkl. marechaussées, de verschillende manschappen van de alhier in bezetting liggende 7de afd. en de stedelijke policie de order hebbende om op de Groote markt, alwaar vele kramen bij de tegenwoordige kermis zich bevonden, het zoo gevaarlijk werpen van slangen of voetzoekers te keer te gaan, ondervonden omstreeks half twaalf in de uitoefening van deszelven hunnen last, door eenige kwaadwilligen, meer dan gewonen tegenstand, die eindelijk door hen zoo verre werd, dat de rondgaande patrouilles met steenen werden geworpen en tevens hen aangehoudene personen met geweld uit hunne handen werden gerukt. O... danige verregaande baldadigheden, gelukte het echter den koninkl. mar... *Maas* eenen persoon te grijpen; dan onmiddellijk stoven eenige, ver... bekenden van den gearresteerden, onder het werpen van steenen, op ... marechaussée toe; en zekere *Willem Indenbosch*, arbeider, greep den ge... bij het lijf, om hem los te rukken, als wanneer gemelde marechaussée, zie... voor de overmagt zoude moeten bukken, en al nauwer en nauwer opg... wordende, zijn leven niet meer zeker achtte, en na herhaaldelijk en to... toe de menigte gewaarschuwd te hebben, dat hij, zijne karabijn met sc... laden zijnde, eindelijk geweld met geweld zoude keeren en zijne wapene... ken, vuur gaf en den gemelden *Willem Indenbosch* doodelijk in den buik... gezegde marechaussé *Maas* maakte zich zelven onmiddellijk als den dader b... terwijl de gewonde *Indenbosch* eerst naar het stadshuis en vervolgens ... gasthuis werd overgebragt, alwaar hij, niettegenstaande alle mogelijk... bragte hulp, heden morgen aan de ontvangene wonde overleed.

De heeren regter-kommissaris, substituut-officier van justitie en substituu... der arrondissements-regtbank waren, op het vernemen van het voorgeval... de plaats zelve onmiddellijk aanwezig, en openden, na verhoor van den g... eene instructie, waarvan de uitslag met belangstelling te gemoet gezien w... meer, omdat de marechaussée *Maas* als een braaf, oppassend man bekend... wien alles goeds ook door zijne superieuren gezegd wordt. — Het is te be... dat, daar alles in den vóóravond zeer geregeld ging, eenige kwaadw... den naam van Bosschenaren, zoo zij die zijn, onwaardig, door hun m... met steenen werpen op de patrouilles, welke voor de rust der ingezetene... doorkruisten, de oorzaak zijn van dit ongelukkig toeval.

ARNHEM den 25 Augustus.

Heden morgen werd alhier gevankelijk naar het huis van arrest overgeb... kere boeren-arbeider *Hendriks*, als beschuldigd van poging tot moord v... te Dieren wonende wettige 60jarige moeder, en mishandeling van zijne... Men zegt, dat de gearresteerde destijds zoodanig in woede en drift was... dat hij, na de ontzetting van zijne moeder, die daarna met zijnen vader... had genomen, zoodanig met het blanke mes in het wild had rondgezwa... geen der omstanders hem durfde aangrijpen. — Hij heeft zich ech... het des avonds van de mislukte gruweldaad zien aankomen van vier be... van justitie en policie, die hem moesten arresteren, uit de gemeente ve... en zich eerst heden vrijwillig in arrest begeven.

UTRECHT den 24 Augustus.

Heden is alhier in zeker nachthuis, op de Varkensmarkt, door de jus... regtelijk geschouwd het lijk van een jong meisje, vermoedelijk geweld... het leven gebragt door den steek van een klein mesje. Onder de zich... bevindende personen heeft de justitie in verzekerde bewaring genomen d... van eenen inwoner dezer stad, zijnde student in de medicijnen, aan de hooge...

LEEUWARDEN den 24 Augustus.

Het fraaije weder van Zaturdag ll. werd dien nacht door een geweldig... der vervangen. Te half een na middernacht, ontwaarde men in het ... oosten zware bliksemstralen, welke spoedig door geweldige donderslagen op... werden en vergezeld gingen van hevige regenbuijen. In de meeste ... ten van deze provincie heeft het onweder gewoed; te Rinsumageest is d... gevolge brand ontstaan in de gortmakerij van de wedw. *Jongsma*, welke... tegenstaande alle aangebragte hulp, geheel is afgebrand. Nagenoeg te gelij... trof de bliksem de boeren woonhuizing van de wedw. *Andries Wytzes H*... landbouwersche, in de nabijheid van het dorp Hardegarijp; welke behuiz... al de aanwezige voorwerpen eene prooi der vlammen is geworden.

ASSEN den 24 Augustus.

Te Schoonebeek is den 21sten afgebrand het huis van *J. B. Kramer*, m... Men vermoedt, dat door eene reet in den schoorsteen het vuur zich mede... heeft aan het op den zolder liggend koren. De brand is zoo laat ontde... niets gered is dan twee bedden en eenige kleedingstukken: 14 voeren ko... het hooi, alle smidsgereedschappen, en alle meubelen zijn verbrand, benev... jong kalf, terwijl het overige vee gelukkig in de weide was. Het voor tw... gebouwde huis was geassureerd voor *f* 1000; evenwel is de eigenaar, ... verlies zijner gereedschappen, thans zonder bestaan. Tot groot geluk... wind zuidoost, daar bij eene tegengestelde rigting het vuur zich ligt had mede... aan den ruim 60 ellen van het huis verwijderden koren- en oliemolen.

GRONINGEN den 27 Augustus.

Men verneemt, dat de hooggeleerde heer TACO ROORDA, als hoogleer... de hier gevestigde Hoogeschool beroepen, voor die beroeping heeft bed...

— Bij besluit van Z. Maj., d. d. 11 Augustus 1840, zijn goedgeke... statuten van eene Groninger Assurantie-Kompagnie voor Zee- en Brandg... met een fonds van *f* 100,000 — 00, onder directie van de heeren J. C... NAAL en A. LAMBERTS HURRELBRINCK, kommissarissen, J. HESSELINK, en U. G. SCHILTHUIS.

AANKOMST EN VERTREK VAN SCHEPEN.

Binnengekomen te Amsterdam, den 22 Aug., kapit. Akkerman, *Catharina*, van ... castle, - den 24sten, Wolkammer, *Hillegina*, van Bremen, - Bonker, *Elisabeth* ... *dina*, van Carolinerzijl. — Te Texel, den 23 Aug., Hoveling, *Nijverheid*, van ... burg, - Scherpbier, *de Hoop*, van Hull, - den 24sten, van der Sluis, *Dieuwke*, va... den. — In het Vlie, den 20 Aug., Schuring, *Catharina Elsina*, van Libau, ... sema, *goede Verwachting*, en Boswijk, *Geertruida*, beide van Dantzig, - Jo... *Zeldenrust*, van Droback, - den 24sten, Meinders, *Maria*, - de Boer, *Diana*, be... Petersburg, - Stuit, *jonge Barend*, van Christiansand, - Wijkman, *Fennegina Eli*... van Pernau, - van der Wijk, *Helena Maria*, van Memel, - Bakker, *2 Vrienden*, ... ven, *Alkmaar*, - Albers, *Zeesterne*, alle drie van Dantzig, - de Boer, *Concordi*... Frederikshaven, Drewes, *Hendrika*, van Stettin. — Te Terschelling, den 21 Aug... gelsmau, *Libra*, van Koningsbergen, - den 22sten, Brouwer, *Elizabeth*, - Bek... *Eilke*, - den 23sten, Minolds, *de vr. Houwina*, alle drie van Riga, - Oldenburge... *Gezusters*, van Memel, - Vaalman, *Catharina*, van Koningsbergen, - Koster, *Ma*... *tha*, - Hazewinkel, *Margrietha*, - van Duin, *Eensgezindheid*, alle drie van Dan... Brands, *Diana*, van Hamburg. — Te Helvoet, den 23 Aug., Gust, *de Hoop*, van Ne... de Boer, *Dorothea*, van Riga. — Te Brielle, den 22 Aug., Kok, *Abrahamina H*... van Memel. — Te Liverpool, den 21 Aug., Wijkmeijer, *jonge Margaretha*, van R... dam, - Koning, *Zeldenrust*, van Zwolle, - Boswijk, *Johanna Vitringa*, van A... dam. — Te Batavia, den 15 April, Bakker, *Anna Catharina*, van Amsterdam. ... Hull, den 20 Aug., Veendam, *goede Verwachting*, van Harlingen. — Te Hamburg, ... 20 Aug., Mellema, *Geertruida*, van Amsterdam. — Te Swinemunde, den 15 A... Steffens, *Margaretha*, van Amsterdam. — Te Pillau, den 16 Aug., Dekker, *de Vr*... *schap*, van Rouaan, - den 17den, Visser, *vr. Lollina*, van Rouaan. — Te Arch... den 1 Aug., Hubert, *Varna*, van Havre, - den 4den, Parrel, *Neeltje*, van Dord... - den 5den, Lammers, *Elise Helene*, en de Jong, *Aletta Elisabeth*, beide van Schied... Te Kalvesund, den 31 Julij, Hulsebos, *Alida*, van Osterrusoer n. Termunterzijl.

Zeilklaar te Bremerhaven, den 21 Aug., kapit. van Laten, *de 3 Gezusters*, ... Amsterdam.

Vertrokken van Zwolle, den 19 Aug., kapit. Schippers, *Almelo*, naar Hull, ... 20sten, Pronk, *Hopende Zeeman*, op avontuur. — Van Texel, den 21 Aug., Gro... *Afra*, en Bakker, *Geertje*, beide naar Bordeaux, - Scherpbier, *jonge Anna*, naar N... wegen, - den 22sten, de Roos, *de 2 Gebroeders*, naar Londen, - den 24sten, He... *Jonkvr. Elizabeth*, naar Liverpool, - de Jong, *Alida Ikina*, en Detmers, *Onderne*... beide naar Londen, - Sprik, *de 2 Gebroeders*, naar Hull. — Uit het Vlie, den 20 A... Dekker, *Alida*, naar Newcastle, - de Jonge, *Jantina*, naar de Oostzee, - Boon, ... *Hazewinkel*, naar Memel, - Engelsman, *Elizabeth*, naar Stettin, - den 21sten, Bo... ga, *Engberdina*, naar Stettin, - den 22sten, de Boer, *Willem*, en Kok, *Jan Fred*... beide naar Bolmstrand, - Naatje, *Amelina*, naar Laurwig, - Dijkstra, *de 3 Gezust*... naar Noorwegen, - Hazewinkel, *de Onderneming*, op avontuur. — Van Terschelling, ... 21 Aug., Rozema, *Gesina*, naar Schotland, - Manning, *Flora*, naar Londen, ... 22sten, Spijkman, *Juliana Louisa*, naar Petersburg, - Drok, *Elisabeth Maria*, ... Laurvig, - Falk, *Mozes*, naar Tonsberg, - Voss, *de jonge Dirk*, naar Christiansand... Cappen, *de vr. Elisabeth*, n. Noorwegen, - Lange, *Line*, n. Hamburg. — Van Helv... den 21 Aug., Brouwer, *Noordstar*, n. St. Ubes, - Pijbes, *Elisabeth*, n. Nantes, - M... *Oldambt*, en de Jong, *Urania*, beide naar Liverpool, - Dik, *Onrust*, naar Dundee... Van Brielle, den 21 Aug., de Jong, *Hillegina*, naar Maldon, - Stuit, *Eendragt*, ... Stettin, - den 22sten, Koops, *Eendragt*, naar Newcastle. — Van Maassluis, den 22 A... Naatje, *Anna Margaretha*, naar Londen, - den 23sten, Kortrijk, *Sietskina*, op ... tuur. — Van Bordeaux, den 18 Aug., Bakker, *de Hoop*, naar Malaga. — Van Ro... den 20 Aug., Braam, *Femmegina*, naar Rostok, - den 22sten, Prins, *Lammegina*, ... Wismar. — Van Dieppe, den 21 Aug., de Boer, *Alida*, naar Hamburg. — Van Cuxhaven, ... den 21 Aug., Barends, *Diana*, naar Amsterdam. — Van Emden, den 12 Aug., Bunci... *Antina*, op avontuur, - Mudder, *Stijna*, naar Groningen. — Van Pillau, den 16 Aug... Vegter, *Anna*, en de Boer, *de Hoop*, beide naar Petersburg. — Van Kroonstad, den 1... Aug., van Wijk, *Johanna Ottille*, en den 12den, Bakker, *de Vlijt*, beide naar Amster... dam, - den 13den, de Weerd, *Pieter*, naar Bordeaux, - Gust, *Hendrika*, naar Dord... recht, - den 14den, Eilrs, *Geertruida Smit*, naar Zaandam, - de Jong, *Johanna*, naar ... Stettin. — Van Liverpool, den 21 Aug., Wijkmeijer, *jonge Margaretha*, naar Rotter... dam, - Koning, *Zeldenrust*, naar Zwolle, - Boswijk, *Johanna Vitringa*, naar Amster... dam. — Van Batavia, den 18 April, Stoelman, *de Provincie Groningen*, naar Amsterdam.

Het schip *de jonge Florenz*, kapit. de Vries, met ballast, van Rouaan naar de Oost... zee, is, volgens brief van Aalborg, van den 17 Aug., den 14 dito op het eiland Staal... hage, bij de Hirtsholmen, gestrand en vol water geloopen, doch het volk gered; het wrak zoude den 27 dito openlijk verkocht worden.

Het schip *Petrus Ludovicus*, kapit. Karssies, van Petersburg naar Nantes, is den 20 Aug. met verlies van een anker en touw te Ramsgate binnengeloopen.

ZOUTKAMP den 27 Augustus. Den 27 dezer is alhier gearriveerd kapt. Botje, *Sara Maria*, van Laurvig. — Zeilklaar den 25sten, Blaauw, *Jantina*, Kwint, *Hendrika*, beide op avontuur, - Pruim, *de Dankbaarheid*, van Makkum naar Hamburg. — Vertrokken den 25sten: Ellens, *Lammegina*, van Helpman van Dokkum naar Aarhuus.

De Minister van Financiën heeft, in dato den 22 Augustus j.l., ter kennis van al de daarbij belanghebbenden gebragt, dat, krachtens art. 13 der wet van den 29 December 1835 (*Staatsblad* no. 41), de middelprijzen der inlandsche granen, opgegeven door de kommissiën, volgens art. 9 der opgemelde wet, voor het geheele Rijk, over het tijdvak van den 20 Julij tot en met den 19 Augustus 1840 zijn geweest als volgt:

Tarwe per mudde	f 10 — 48.	*Gerst* . . . per mudde	f 5 — 41.
Rogge » »	— 6 — 53½.	*Haver* . . . » »	- 4 — 41.
Boekweit » »	- 6 — 46½.	*Ongepelde Spelt* » »	- 3 — 87½.

Weshalve, volgens art. 1 der opgemelde wet, gedurende de maand September eerstkomende, de regten op den *in-* en *uitvoer* van de onderstaande graansoorten zullen bedragen als hiernevens staat uitgedrukt:

	INKOMEND REGT PER MUDDE.	UITGAAND REGT PER MUDDE.
Tarwe en *gepelde Spelt* . . .	f 0 — 25.	f 0 — 50.
Rogge . . .	- 0 — 15.	- 0 — 30.
Boekweit . . .	- 0 — 15.	- 0 — 30.
Gerst en *Mout* . . .	- 0 — 10.	- 0 — 25.
Haver . . .	- 0 — 15.	vrij.
Ongepelde Spelt . . .	- 0 — 30.	vrij.

Hebbende de wekelijksche middelprijzen in de provincie Groningen bedragen:

1ste week:	*Tarwe* f 9,15,	*Rogge* f 5,70,	*Boekweit* f 5,72½,	*Gerst* f 5,00,	*Haver* f 4,05.
2de »	» - 9,15,	» - 5,71,	» - 5,70,	» - 5,02½,	» - 4,17½.
3de »	» - 9,05,	» - 5,57½,	» - 5,47½,	» - 5,00,	» - 4,20.
4de »	» - 8,95,	» - 5,37½,	» - 5,40,	» - 4,50,	» - 4,02½.

AFLOOP DER FEESTVIERINGEN OP DEN 28 AUGUSTUS 1840 TE GRONINGEN.

Te 10 uren GODSDIENSTOEFENING. — Te 12 uren PARADE. — Te 2 uren een KINDERFEEST, bestaande in een' Optogt van de Kinderen der onderscheidene Stads- en Armenscholen naar het Sterrebosch, om daar op Koek en Bier onthaald te werden. Bij ongunstig weder zal deze uitdeeling aan de Kinderen op het Koor der Martini Kerk plaats hebben. — Te 3 uren, AALTREKKERIJ, in de Stadsgracht, buiten het Kleine Poortje, bij het Zomer-lokaal der Societeit *Amicitia*, bewoond door den Kastelein DE WEERD. De Prijs is *drie gouden Tienguldenstukken* en de Premie *één gouden Tienguldenstuk*. — Van 3—4 uren MUZIJK in het Sterrebosch. — Te 6 uren eene op den dag toepasselijke TOONEELVOORSTELLING. — Te 11 uren op de Groote Markt een BRILJANT VUURWERK, bestaande uit de volgende stukken:

No. 1. Eene prachtige staande Zon, gegarneerd met bloemfonteinen, prijkende met een devies aan den Koning, hetwelk driemaal uit Chineesch vuur te voorschijn zal komen, en eindigen met kanonnades.
No. 2. Twee door elkander draaijende Fourgon-wielen.
No. 3. Een schitterend Spieraal-vuur.
No. 4. Eene groote dubbele Fontein met bloemen, gouden en zilveren regens, veranderende in een' Treur-Esch.
No. 5. Eene draaijende Piramide, met wit Bengaalsch vuur verlicht.
No. 6. Eene groote draaijende Zon, met tien afwisselingen van kleuren.
No. 7. Eene Caprice met onderscheidene werkingen.
No. 8. Eene schitterende Ster.
No. 9. Eene groote driedubbele Fontein, met gouden en zilveren regens, bloemen en groene parelen, afgewisseld door witte en blaauwe vlammen.
No. 10. Eene draaijende Piramide, gegarneerd met Bengaalsch vuur, luchtballen en fonteinen.
No. 11. Twee voorbij elkander draaijende Molen-wieken.
No. 12. Eene prachtige Decoratie, bestaande in een' gouden regen van honderd voeten breedte, prijkende met een devies, toepasselijk op het feest, twee staande Gloria's en vier prachtige Fonteinen, veranderende in eene prachtige nederdalende Cascade, afgewisseld door zware kanonnades en eindigende met bouquetten, zwermpotten en vuurpijlen.

Het Vuurwerk zal afgewisseld worden door bouquetten van luchtballen, zwermpotten en vuurpijlen.

De Inteekenaren kunnen, op vertooning van hun Biljet en tegen betaling van 25 Cents het stuk, den 28 Augustus, des avonds van 6 tot 8 uren, meer Biljetten van Toegang tot den Kring, waar het Vuurwerk zal worden afgestoken, bekomen ten huize van den Heer U. G. SCHILTHUIS Jz., in de Heerestraat, al wien tevens de gelegenheid open blijft voor diegenen, welke nog iets zouden willen bijdragen tot deze Feestvieringen.

Het afsteken der Vuurwerken zal niet worden uitgesteld, ten zij het weder zoodanig ongunstig mogt zijn, dat het volstrekt onmogelijk is dezelve af te steken, daar het uitstellen hiervan met vele zwarigheden zoude vergezeld gaan.

De Ingezetenen dezer Stad worden verzocht, door het algemeen uitsteken der Vlaggen uit hunne huizen, gebouwen en schepen, hunne deelneming aan de Feestvieringen aan den dag te leggen.

NB. NB. Een *uitvoeriger* Programma dezer Festiviteiten zal, NB. benevens de Gezangen, welke de Feestvierende Kinderen zullen Zingen, door de Weeskinderen van het zoogenoemde Groene Weeshuis bij de Ingezetenen worden aangeboden, en tevens verkrijgbaar gesteld zijn ter *Provinciale Groninger Courantdrukkerij*, tegen betaling van *tien* Centen.

GRONINGEN den 20 Augustus 1840.

De Kommissie tot het regelen der algemeene Feestvieringen van den 24 en 28 Augustus,
Namens dezelve:
T. P. TRESLING, *Secretaris.*

HEDEN AVOND,

VOOR en NA het VUURWERK, *MUZIJK* in de ZAAL van de SOCIETEIT *DE VRIENDSCHAP*, ten Huize van

P. J. DE JONGE.

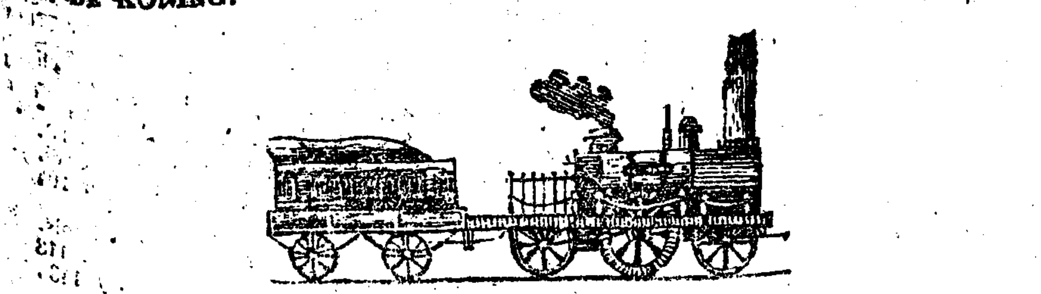
MILITAIRE MUZIJK,

in de SOCIETEIT *DE HARMONIE*, op ZONDAG, den 30 Augustus 1840, des avonds te zeven uren.

In den SCHOUWBURG alhier

wordt HEDEN AVOND precies te 6 uren ten Tooneele gevoerd: RABENHAUPT, OF DE MANMOEDIGE VERDEDIGING VAN GRONINGEN, ENZ., Historisch Tooneelspel in 4 Bedrijven.

Entréebiljetten zijn te bekomen en Plaatsen te bespreken bij den Bureaulist P. DE KONING.

CABINET D'ILLUSIONS,
OU
AMUSEMENTS D'OPTIQUE.

Bovengemeld Kabinet zal nog op HEDEN en MORGEN en wel voor het laatst geopend zijn. PROEVEN MET DE STOOMMACHINES zullen genomen worden des voormiddags te 11 en des middags te 12 uren en des namiddags van 4 uren af alle uren. De Tent is geplaatst bij Der-Akerk.

F. MARTIN.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER GEPKEA GERDES, geliefde Echtgenoote van

R. WENNINGA.

NIEUWE SCHANS
den 18 Augustus 1840.

*** GRONINGEN den 25 Augustus 1840. Heden avond verloste door Gods goedheid van eenen welgeschapenen ZOON AALTJE HILBRANDS, Echtgenoot van

R. HAFTENKAMP,
Wever in de Nieuwe Kijk-in-'t Jatstraat.

Eenige kennisgeving.

*** Den 26 Augustus is te *Jukwert* van eene DOCHTER bevallen S. REINDERS, Echtgenoote van

H. FOLMER.

Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

C. O. VOGET
en
C. F. VAN DER SMISSEN.

NEUSTADT-GÖDENS den 20 Augustus 1840.

*** Heden overleed, tot droefheid van mij en mijne Kinderen, mijn waarde Echtgenoot GEERT HINDRIKS GEERTSEMA, *oud Houtkooper en Ouderling der Hervormde Gemeente alhier*, na eene sukkelende ziekte van 4 maanden, in den ouderdom van bijna 80 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 39 jaren.

BEERTA den 23 Augustus 1840.

TRIJNTJE HAIKES WIGBOLTS,
Wedw. G. H. GEERTSEMA.

*** Heden overleed alhier, in den ouderdom van veertig jaren, Vrouwe H. P. H. SICHTERMAN, Echtgenoote van J. G. H. HOLSHEIMER.

GRONINGEN den 21 Augustus 1840.

Eenige kennisgeving.

*** Heden trof ons de gevoeligste slag, daar het den Heer van leven en dood behaagde, door den dood van ons te nemen onze hartelijk geliefde Moeder HINDERKIEN HIELKES NIESTIJL, laatst Weduwe van J. J. OOMKES, in den gezegenden ouderdom van bijna 80 jaren. Zij stierf, na eene korte ziekte van slechts twee dagen, zacht en, zoo wij hopen, zalig. Hoe zeer ons deze slag treft van zulk eene allerzorgdragendste Moeder te moeten missen, zijn wij tevens dankbaar, daar wij haar zoo lang in ons midden mogten hebben.

ENGELBERT den 25 Augustus 1840.

M. J. OOMKES.
Uit aller naam.

*** Heden avond ontsliep zeer zacht, na eene ziekte van slechts drie dagen, onze waarde Moeder Mejufvrouw MARIA JOANNA DE CHARRO, Wedw. A. W. WREESMAN, in den ouderdom van ruim vijfenzestig jaren.

Bedroefd geven wij hiervan langs dezen weg kennis aan Vrienden en Bekenden, verzoekende van rouwbeklag verschoond te blijven.

GRONINGEN den 26 Augustus 1840.

N. T. WREESMAN.
Mede namens mijne Broeders en Zusters.

*** Heden morgen overleed, na eene langdurige ziekte, mijn geliefde Echtgenoot ALBERT BUSSCHER, in den ouderdom van 61 jaren en ruim 6 maanden, waarvan ik 37 jaren met hem in eenen genoegelijken echt ben vereenigd geweest. Zijn sterven was kalm en gelaten, in het volle vertrouwen op God.

Men gelieve deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

WINSCHOTEN den 26 Augustus 1840.

J. R. KLOOSTERHUIS,
Wedw. A. BUSSCHER.

*** Voor zoo menig blijk van liefderijke deelneming en verdere attenties tijdens ons treffend verlies en de daarop gevolgde ernstige ziekte van mijne Echtgenoote, zeg ik bij deze in 't algemeen hartelijk dank. Mijnen bijzonderen dank echter kan ik niet onthouden aan den ongenoemden Inzender van het zoo roerend als toepasselijk Dichtstuk aan mijne Vrouw gerigt. Het heeft der diep bedrukte op haar ziekbed wél gedaan, en daardoor aanvankelijk beantwoord aan de bedoeling van den edelen Menschenvriend.

Dr. RESLER.

FAILLISSEMENT.

De CURATOR in het FAILLISSEMENT van PETRUS ARNOLDUS PAPING roept mits deze op, in gevolge bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer REGTER-KOMMISSARIS in voornoemd Faillissement, al de ERKENDE SCHULDEISCHERS in gemeld Faillissement, om te verschijnen op WOENSDAG, den negenden September eerstkomende, in de AUDIENTIEZAAL der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, des voormiddags te half tien, ten einde de UITDEELINGEN te ontvangen en aan te hooren de REKENING en VERANTWOORDING, alsdan door den Curator, ten overstaan van den Regter-Kommissaris, af te leggen.

De Curator in voornoemd Faillissement:
WIJCKERHELD BISDOM.

*** De HOUDERS DER BANK VAN LEENING te *GRONINGEN* adverteren, dat alle PANDEN, zoo bij hen in de maanden MEI, JUNIJ en JULIJ 1839 zijn *verzet*, en geteekend met de letters G, H en I, **vóór den 12 SEPTEMBER 1840** moeten worden afgerent of gelost; zullende, bij gebreke van dien, anders *finaal* worden verkocht.

LET WEL!

Het PLAATSELIJK BESTUUR van *Zuidlaren* brengt ter kennis der belanghebbenden, dat op MAANDAG, DEN 7 SEPTEMBER, *des voormiddags te tien uren*, in het GEMEENTEHUIS van *Zuidlaren*, in het openbaar zal worden verpacht: **HET SCHIPVEER VAN ZUIDLAREN OP GRONINGEN EN VICE VERSA,** met de daarbij behoorende BEHUIZING, waarin sedert eenige jaren met goed succes eene *TAPPERIJ* is uitgeoefend; om een en ander te aanvaarden met den 1 November eerstkomende; terwijl de Conditiën van den 27 dezer af in het Gemeentehuis voornoemd ter lezing zullen liggen, en inmiddels informatiën bij den Burgemeester van *Zuidlaren* desaangaande te bekomen zijn.

ZUIDLAREN den 24 Augustus 1840.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd:
E. BENTUM.

*** De VOOGDEN van het *HEILIGEN GEEST-GASTHUIS* presenteren bij inschrijving: De Leverantie van ongeveer 2200 Tonnen BAGGERTURF, in dit Jaar, waarvan de Voorwaarden tot den 2 September aan het Gesticht ter lezing liggen.

*** Degene, welke genegen is de aan het INSTITUUT voor DOOF-STOMMEN te dezer Stede benoodigde SNIJBOONEN voor dit en de volgende jaren te leveren, vervoege zich, ter bekoming van nadere inlichtingen, vóór of uiterlijk op den 3 September eerstkomende, ten Kantore van den

Rentmeester van het Instituut voornoemd:
G. H. DE RANITZ.

POSTWAGENDIENST.

Het wordt aan de belanghebbenden bij deze herinnerd, dat de POSTWAGEN op *LEEUWARDEN* (MIDDAGDIENST), van den 1 September af, in plaats van te 3 uren, vertrekt des MIDDAGS TE 12 UREN; blijvende de MORGENDIENST tot den LAATSTEN SEPTEMBER op des MORGENS TE ZES UREN bepaald; zijnde omtrent de Correspondentie van de *HARLINGER* STOOMBOOT, den POSTWAGEN op de *LEMMER* en de BEURTSCHEPEN nadere informatiën te bekomen, te *Groningen*, bij den Ondernemer

M. E. VAN DIJK.

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat de NAJAARSVEILINGEN der MAATSCHAPPIJ, van 1840, zullen gehouden worden op de dagen en plaatsen, en bestaan zullen uit de artikelen en hoeveelheden hier onder gemeld:

Te *Amsterdam*, op MAANDAG, den 7 September 1840,
276,471 Balen, 1972 Vaten JAVA KOFFIJ, } liggende aldaar.
15,290 Balen SUMATRA KOFFIJ, }

Te *Rotterdam*, op DONDERDAG, den 10 September 1840,
198,727 Balen, 1579 Vaten JAVA KOFFIJ, liggende aldaar.
23,319 Balen, 1318 Vaten JAVA KOFFIJ, liggende te *Dordrecht*.

Te *Middelburg*, op DONDERDAG, den 17 September 1840,
16,602 Balen, 441 Vaten JAVA KOFFIJ, liggende aldaar.

Te *Amsterdam*, op WOENSDAG, den 23 September 1840,

360	Vaten NOTENMUSKAAT,	liggende te	*Amsterdam*.
160	dito DITO,	» »	*Rotterdam*.
20	dito FOELIE,	» »	*Amsterdam*.
60	dito DITO,	» »	*Rotterdam*.
29	Kisten NOTENZEEP,	» »	*Amsterdam*.
94	Rollen JAVA KANEEL,	» »	*Amsterdam*.
12	Kisten	} DITO DITO, liggende te	*Rotterdam*.
2	Rollen	}	
108	Zakken en Pakken	}	

De MAATSCHAPPIJ geeft bij deze aankondiging de verzekering, dat zij, vóór hare gewone VOORJAARSVEILINGEN van 1841, geene andere KOFFIJ en SPECERIJEN, dan de bovengemelde partijen, aan de Markt zal brengen.

De Monsters van de Koffij zullen op VRIJDAG, den 14 Augustus, en die van de Specerijen op VRIJDAG, den 21 Augustus eerstkomende, verkrijgbaar zijn; terwijl de Notitiën met de Veilcondítiën in tijds zullen worden uitgegeven.

AMSTERDAM
den 4 Augustus 1840.

VAN DER HOUVEN, *President.*
KOOIJ, *Direct. fungd. Secretaris.*

*** Mr. E. J. OFFERHAUS, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op Maandag, den 31 Augustus 1840, des avonds te 7 uren, bij E. J. TIDDENS, in *het Huis de Beurs*, te *Groningen*, publiek te verkoopen:

I. Eene groote, weldoortimmerde BEHUIZING, genoemd *HET HUIS DE BEURS*, met PAKHUIS en BLEEKVELD er achter, geteekend X 259 V, rood G 4, staande Zuidzijde aan de Vischmarkt, bij de Beurs, te *Groningen*, door E. J. TIDDENS bewoond.

II. Eene BEHUIZING met BOVENWONING, hebbende een' vrijen Opgang, en OPENE PLAATS er achter, staande Westzijde in de Pelsterstraat, te *Gro-*

ningen, geteekend V 199 V, rood F 76, door den Koopman M. HERMANS bewoond.

III. Twee GRAVEN op de Zuider Begraafplaats, Kl. 1, Rij 14, no. 4 en 5.

Alles te bezien des Zaturdags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2 tot 5 uren.

Mr. E. J. OFFERHAUS, *Adv.* en *Not.*

⁎⁎⁎ Mr. E. VAN EERDE, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op Maandag, den 31 Augustus 1840, des avonds te 7 uren, bij E. J. TIDDENS, in *het Huis de Beurs*, te *Groningen*, publiek te verkoopen:

I. Een HUIS met BLEEKVELD er achter, geteekend Z 163 V, rood S 325, staande en gelegen Westzijde in de Jonkerenstraat, te *Groningen*, door de Wedw. KUNDIG bewoond.

II. Een HUIS met OPENE PLAATS, gemerkt G 218 V, rood N 118, staande Oostzijde in de Nieuwe Boteringestraat, te *Groningen*, door den Heer LINTWORM bewoond.

III. Eene WONING, geteekend M 125 V, rood C 89, staande Zuidzijde in de Sint-Jansstraat, te *Groningen*, door B. SURINGA bewoond.

Alles te bezien des Zaturdags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uren.

⁎⁎⁎ Ten overstaan van Mr. WILLEM LAMAN TRIP, openbaar Notaris, residerende te *Groningen*, zullen, op Dingsdag, den 8 September 1840, des avonds te 7 uren, ten Huize van Mejufvrouw de Wedw. J. A. BULSING, in *den Doelen*, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden, om op den 1 November aanstaande te worden aanvaard:

I. Eene aanzienlijke HEEREN BEHUIZING, gemerkt letter L no. 120*a*, hebbende eene BOVENWONING met eenen vrijen Opgang, met eenen fraaijen TUIN er achter, uitgang hebbende in de Hofstraat, staande en gelegen aan den Singel te *Groningen*, benevens eene WONING in de Hofstraat, op den Westelijken hoek van gemelden Uitgang staande, zijnde alles eigen grond.

II. Eene der beste VROUWEN ZITPLAATSEN in de Martini-Kerk, te *Groningen*, zijnde de 2de Plaats van het Middelpad, in de 2de Bank voor den Noordwester Pilaar, gemerkt nommer 303, laatst in gebruik geweest door wijlen Mevrouw de Weduwe van den Heer Professor H. MUNTINGHE.

Het Perceel nommer *een* zal des daags bevorens en op den Verkoopdag, des namiddags van 2 tot des avonds 6 uren, kunnen worden bezien, op vertooning van Toegangkaartjes, in tijds verkrijgbaar ten Kantore van gezegden Notaris, en de Conditiën van dezen Verkoop zullen, drie dagen bevorens, ten Huize van Verkoop en, met de Bewijzen van Eigendom, ten Kantore van gemelden Notaris ter lezing liggen.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

Aanstaanden DINGSDAG, den 1 SEPTEMBER 1840,

te 11 uren, zal, door de Firma BOS & COMP., op de Vischmarkt, bij Uitmijning worden verkocht: Eene HOUTEN KRAAM, lang 25 voeten, met ZEIL en TOEBEHOOREN, staande in de Groote Roef, tegenover het Huis van den Koopman MEDDENS.

Op WOENSDAG, den 2 September 1840,

des morgens te 11 uren, zal, door de Firma BOS & COMP., op de NIEUWSTAD, achter het Pelster Gasthuis, bij Uitmijning worden verkocht: Eene mooije partij drooge opregte ZEEUWSCHE IJPEN POSTEN van diverse dikte, lengte en breedte, EIKEN POSTEN en WAGENSCHOT, eenige Stukken MAHONIEHOUT, SCHAAFBANKEN en onderscheidene TIMMERGEREEDSCHAPPEN.

⁎⁎⁎ Mr. A. J. VAN ROIJEN, Notaris te *Onderdendam*, zal, op Zaturdag, den 29 Augustus 1840, **DES NAMIDDAGS TE VIER UREN**, in het Gemeentehuis te *Warffum*, ten verzoeke van de Erven van wijlen WILLEM FREEKS VAN ZUIDEN en GRIETJE D. RITZEMA, publiek, bij Strijkgeld, presenteren te verkoopen:

I. Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, no. 59, met de VASTE, ALTIJDDURENDE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 30 B., 12 R. zoo *Groen-* als *Bouwlanden*, doende des jaars op Midwinter tot vaste huur *f* 150—00, staande en gelegen onder *Warffum*.

II. Den EIGENDOM van p. m. 8 B. *Behuisd Land*, gelegen te *Warffum*, onder vaste beklemming in gebruik bij de Erven UBEL DERKS RITZEMA en Vrouw, des jaars op Midwinter voor *f* 60—00.

III. Den EIGENDOM van p. m. 8 B *Behuisd Land*, gelegen te *Warffum*, wordende onder vaste beklemming gebruikt bij HENDRIK JANS OOSTERHOFF en ANJE DERKS RITZEMA, Ebel., des jaars op Midwinter voor *f* 60—00.

Om alles dadelijk na den toeslag te aanvaarden en te betalen op den 1 Mei 1841. De Bewijzen van Aankomst en Bezit, benevens de Voorwaarden van Verkoop zijn in te zien ten Kantore van

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

⁎⁎⁎ Mr. A. J. VAN ROIJEN, Notaris te *Onderdendam*, zal, op ***VRIJDAG, den 4 September 1840*** (en NIET op Donderdag, den 3 September 1840, zoo als vroeger is geannonceerd), des morgens te elf uren, ten Huize van den Kastelein J. VAN BOLHUIS, te *Kantens*, ten verzoeke van de Erven van wijlen JAN JACOBS KOOIJMA en SIJTJE JANS, in leven Ebel., publiek, bij Strijkgeld, presenteren te verkoopen:

I. Eene ruime, goed onderhoudene en zeer aangenaam gelegene BEHUIZING, no. 69, voorzien van onderscheidene Woonvertrekken, Keuken, Achterhuis, Melkenkamer, groote SCHUUR, Koe- en Paardestallen, vruchtbaren TUIN; alles vrije en eigen grond, zeer vrolijk gelegen aan het Vallaat en den Weg, in het Dorp *Kantens*.

II. De VASTE, ALTIJDDURENDE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 2 B., 80 R. uitmuntend *Groenland*, te *Kantens* gelegen, doende des jaars op Midwinter tot vaste huur *f* 30—00.

III. Den EIGENDOM van p. m. 50 B. *Behuisd Land*, gelegen onder *Wittewierum*, bij JAN REINDERS BOTTEMA en GEERTRUIDA HARMS VENEKAMP, Ebel. aldaar, onder vaste beklemming in gebruik, des jaars op Midwinter voor *f* 200—00.

Om no. 1 na den Boeldag, no. 2 en 3 dadelijk te aanvaarden, en alles te betalen op den 1 Mei 1841. Nadere informatiën omtrent de Bewijzen van Aankomst en Voorwaarden van Verkoop zijn te bekomen ten Kantore van

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

NB. De VERKOOPING der MOBILIA zal plaats hebben ten Sterfhuize, op Maandag, den 7 en Dingsdag, den 8 September 1840, telkens des middags te 1 uur.

GROOTE VERKOOP,

in het Gemeentehuis te *Uithuizermeeden*.

Op Donderdag, den 3 September 1840, des morgens te 10 uren, zullen door den ondergeteekende, op verzoek van de Heeren AANNEMERS van den *OOST-POLDERDIJK*, op zes maanden Krediet, worden verkocht: 50 à 60 stuks beste, meestal JONGE PAARDEN, 150 KRUIWAGENS, 10 PLOEGEN, 40 AARDKARREN, 5 VELDWAGENS, 40 SCHREEDBODEN met KETTINGS, ZEELTUIGEN, HALSBOGEN, TETSEN en TOOMEN, 5 EGGEN, 5 TONMOLENS of WATERSCHROEVEN, 5 SLEEPPOMPEN, en wijders vele andere GEREEDSCHAPPEN. — Om de menigte der Percelen, zal men precies te 10 uren beginnen.

A. EIKEMA.

⁎⁎⁎ Mr. R. DE SITTER, openbaar Notaris, te *Winschoten* residerende, gedenkt, ten verzoeke van de EIGENAREN en ten gevolge autorisatie van de REGTBANK te *Winschoten*, in het openbaar te verkoopen:

Eene BOEREN BEHUIZING, no. 303, en HALVE KLOOSTERPLAATS, groot 7 Bunders, 52 Roeden en 90 Ellen, staande en gelegen te *Oude Pekela*, doende des jaars tot grondpacht *f* 10—75, en bewoond en gebruikt wordende door MENTKO ELTJES MENKEMA.

Om te aanvaarden de Landerijen na de Vrucht, den Tuin St. Petri en de Behuizing Mei 1841.

Deze Verkoop zal plaats hebben op Vrijdag, den 4 September 1840, te 5 uren des avonds, ten Huize van den Kastelein T. KOOPS, te *Oude Pekela*, alwaar, en ten Kantore van den Notaris, de Conditiën in tijds te lezen zijn.

Eene vrolijke BOVENWONING met aparten Opgang

TE HUUR, tegen aanstaanden November. Te bevragen bij den Mr. *Glazenmaker* en *Verwer* JOHs. MULDER, in de Nieuwe Ebbingestraat.

Tegen den EERSTEN NOVEMBER dezes Jaars

wordt *IN HUUR* gevraagd: Een HUIS, geschikt voor eenigerhande AFFAIRE, gelegen in den omtrek der Groote Markt, in het wijde der Ebbinge- of Boteringestraat. Nadere informatie te bekomen aan het BUREAU DEZER COURANT.

⁎⁎⁎ In de maand December eerstk. zal publiek worden verkocht: een HUIS met STEENEN HOUTSTEK, BERGPLAATS en TUIN, staande op het florisantste te *Veendam*, waarin allerhande AFFAIRES kunnen en mogen uitgeoefend worden; inmiddels is hetzelve ook UIT DE HAND TE KOOP; om vóór of op den 1 November 1840 te aanvaarden. Te bevragen bij de Bewoonster, op den hoek van de Kerklaan, aan het Oosterdiep, te *Veendam*,

de Wedw. D. VAN LINGE.

Men verlangt te Huren, tegen den 1 November aanstaande:

Eene WONING, hebbende vier ruime Kamers, Keuken, Kelder en Zolder, onverschillig in welk gedeelte der Stad. Adres aan het BUREAU DEZER COURANT.

TOT 16 GULDENS 50 CENTEN

de 100 PAREN gesorteerde KLOMPEN, gaaf en goed, zijn te bekomen bij den *Borstelmaker* A. L. KUIK, in de Oosterstraat, te *Groningen*.

⁎⁎⁎ De GECOMBINEERDE HARDDRAVERIJ der GEMEENTEN *HOOGEZAND* en *SAPPEMEER* zal plaats hebben op den *MOLENWEG*, te *Sappemeer*, op WOENSDAG, den 9 September 1840, des namiddags te 2 uren; waartoe alle Paarden zullen worden toegelaten, die tot genoegen van Keurmeesters zijn en nog geenen Prijs, van wege de beide Gemeenten aangeboden, gewonnen hebben.

Prijs: *een GOUDEN CILINDERHORLOGIE met GOUDEN KETTING en SLEUTEL.*
Premie: *Eene ZILVEREN ZAKTABAKSDOOS.*

Aangifte en Keuring der Paarden in het Gemeentehuis te *Sappemeer*, des morgens te 11 uren, en des avonds zullen aldaar eenige VUURWERKEN afgestoken worden.

IEMAND, bekend bij de Heeren *Professoren*,

zoo hier ter Stede als elders, wenschte gelegenheid te hebben tot het geven van GRONDIGE INSTRUCTIE in de LAGERE en HOOGSTE DEELEN der WISKUNDE, en vooral JONGE LIEDEN met succes voor de M. A. tot de daarop GEVORDERDE KLASSE op te leiden. Adres aan het BUREAU dezer COURANT.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 21 tot en met den 27 Augustus 1840 zijn te *Groningen* geboren 7 zoons en 6 dochters; gehuwd 6 paren; overleden 9 ouden en 9 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, den 25 Augustus.

TARWE.		BOEKWEIT.			
Oude Bak 70 ℔ *f* 11,00	Grijze Zand 60 ℔ *f* 4,80	Zomer ℔ *f*	Zwarte Voer 40 ℔ *f* 4,00
N. Oml. 66 - - 8,50	Dito dito 62 - - 5,10	Knobbe 60 - - 5,00	Dito dito 42 - - 4,20
» dito 68 - - 9,00	Dito dito 64 - - 5,40	HAVER.	BOONEN.
» dito 70 - - 9,50	Zwarte Zand 62 - - 5,00	Dikke 41 ℔ *f* 3,80	Paardenb. *f* 6,50,75
» Old. 66 - - 8,25	Veen 64 - - 5,20	Dito 44 - - 4,05	ZADEN, ENZ.
» dito 68 - - 8,75	NIEUWE GERST.	Dito 47 - - 4,35	Gr.Cert p.m. *f* 8,50,75
» dito 70 - 9,25	Winter 54 ℔ *f* 4,40	Dito 50 - - 4,60	Parel 100 N. ℔ *f* 12 a *f* 14
ROGGE.	Dito 56 - - 4,80	Blanke Voer 35 - - 3,35	Koolz. *f* 11,50 tot *f* 13,25
Inlandsche 64 ℔ *f* 4,95	Dito 58 - - 5,20	Dito dito 38 - - 3,70	Aveelzaad
Dito 66 - - 5,35	Zomer - - niet	Dito dito 41 - - 4,00	Raapolie p. vat *f* 42,50 *f* 43
Dito Nieuwe 68 - - 5,65	Dito - - aan	Zwarte Voer 38 - - 3,80	Boter ¼ T. *f* 25 a *f* 27

TARWE met weinig handel als voren. — ROGGE slap en lager verkocht: 66 ℔ nieuwe *f* 5,10. — BOEKWEIT slap en bijna zonder handel. — GERST moeijelijk vorige prijs te bedingen. — HAVER als voren. — KOOLZAAD de puike soorten als voren; bijsoorten traag afgaande.

ROTTERDAM, den 24 Augustus. Van TARWE was weder kleine aanvoer; de verbetering van prijzen in Engeland, gevoegd bij den kleinen voorraad, heeft sedert eenige dagen eenige rijzing in dit artikel veroorzaakt; heden was het echter, op het buitengewoon schoon weder, niet geanimeerd; Zeeuwsche *f* 6 hooger; de puikste jarige *f* 10.70 a *f* 10.90. - 123, 125, 127 ℔ gewone kwaliteit *f* 300, *f* 306, *f* 312, *f* 318, - nieuwe nog zeer weinig ter markt, en om het nieuwtje van *f* 306 tot *f* 322. Roode Tarwe in consumtie dooreen *f* 6 hooger: 133 ℔ Kleefsche *f* 355, - 129 ℔ puike dito *f* 345, - 130 ℔ gewone dito *f* 338 bij partij, *f* 340 bij gerijf, - 129 ℔ Bovenlandsche, Maas en Limburgsche *f* 335, - 126, 128 ℔ Rijn *f* 328, *f* 335, - 126 ℔ (Bonnsche) Rijn *f* 315 cons. *f* 306 entr., - 129 ℔ hooge Rijn *f* 335. Ter verzending werd ter markt, veelal uit gebrek aan puike kwaliteit, niet gedaan, - 128 ℔ Beneden-Rijn vorige week *f* 325 in entrepot verkocht. Poolsche weinig gevraagd: 126 ℔ jarige witbonte *f* 350. Ter beurze: 130, 132, 134 ℔ Bovenl. *f* 340, *f* 350, *f* 358, - 133 ℔ Maas *f* 350, - 130 ℔ nieuwe Rijn *f* 325, alles in consumtie, - 130 ℔ jarige dito *f* 333 in entrepot. — ROGGE vorige koers, - nieuwe soorten minder abondant ter markt: Zeeuwsche en Vlaamsche *f* 180, *f* 185, *f* 190, *f* 195, *f* 200, - Noord-Brabandsche *f* 165, *f* 172, *f* 180. Oudere soorten als voren: puike Zeeuwsche *f* 7.25 bij gerijf, - 122 ℔ jarige Maas *f* 195, - 117 ℔ Archangel *f* 180. Tot vorige prijzen was de gedroogde aan de branderij in de vorige week iets beter te verkoopen: 118 ℔ Archangel *f* 184 te Schiedam, - 117 ℔ dito *f* 184 te Delfshaven, - 117 ℔ Riga *f* 184, - 119 ℔ Koersche *f* 195, - 119 ℔ Wittinner *f* 192 te Schiedam, - ook 119 ℔ jarige ongedroogde Poolsche *f* 170 te Delfshaven. Ter beurze: 122 ℔ nieuwe Koningsberger *f* 180, - 119 ℔ jarige Koersche *f* 198. — GERST zonder prijsverandering: Zeeuwsche, ofschoon minder ter markt, boven vorigen koers niet te plaatsen, - winter *f* 147, *f* 153, *f* 159, - zomer *f* 135, *f* 140, *f* 145, *f* 150. Andere ongedroogde soorten niet ter markt, - gedroogde vond vrij wel koopers tot staanden koers: vorige week 111 ℔ ligt gedroogde Koningsberger *f* 165, - 101 ℔ nieuwe Koersche *f* 165, - 104 ℔ Libau *f* 170, - 107 ℔ Arendsburger *f* 176, - 99, 100 ℔ gedroogde Pommer *f* 155, *f* 156. — HAVER vond van tijd tot tijd eenige vraag: in de vorige week 85, 86, 88 ℔ fijne Vriesche tot *f* 151, *f* 152, *f* 155, - naderhand 91, 92 ℔ Groninger dikke tot *f* 167, *f* 168 verkocht. Heden 84 ℔ Inl. fijne *f* 154. — BOEKWEIT zeer traag; bij uitmijning *f* 5 lager; Noord-Brabandsche *f* 195, *f* 200, *f* 203, - Vlaamsche *f* 200. — ERWTEN zonder prijsverandering, doch minder abondant ter markt: blaauwe Zeeuwsche *f* 7,25 a *f* 7,75, - dito Walchersche *f* 7,75 a *f* 8,25. — BOONEN. Puike bruine *f* 13, *f* 14. — PAARDENBOONEN tot *f* 240 te koopen. — DUIVENBOONEN *f* 8,25, *f* 8,50. — KOOLZAAD 1 p. vl. hooger: puik Zeeuwsch, Vlaamsch en Overmaasch 66, 67, 68 p. vl., - gewone kwaliteit 63, 64, 65 p. vl., - geringe dito 60, 61, 62, p. vl., - Zuidplas 63 p. vl., - gering Polder 53 p. vl. — LIJNZAAD als voren: 113, 114 ℔ Odessa op *f* 330 gehouden.

AMSTERDAM, den 24 Augustus. TARWE en ROGGE blijven voortdurend enkel bij gerijven koopers vinden tot vorige prijzen: 128 ℔ witb. Pools. Tarwe *f* 375, - 122, 126 ℔ bonte dito *f* 338, *f* 365, - 132 ℔ Rijn *f* 340, - 131 ℔ Kubanka *f* 326, - 130, 133 ℔ Maas *f* 340, - 120 ℔ Pruiss. Rogge *f* 173, - 118, 119 ℔ verbroeide dito *f* 155, - 118 ℔ j. Overijss. *f* 165. — GERST flaauw: 103 ℔ Holst. *f* 150. — HAVER zonder handel. — BOEKWEIT slap, en in de puike soorten lager afgegeven: 121 ℔ Nijk. *f* 200; in buitenl. is niets omgegaan. — KOOLZAAD in een doen: Nieuw Holst. 62 p. vl. — Hongaarsch AVEELZAAD 61 p. vl., - 9 vat in Oct. en Nov. 71½ p. vl. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE. Ordinair *f* 42, - vlieg. *f* 41 a *f* 41.50, - Sept. *f* 40,25 a *f* 40, - Oct. *f* 40.25, - Nov. *f* 40,50, - Dec. *f* 40,75 a *f* 40,50, - Mei 1841 *f* 38,75. — LIJNOLIE. Ordinair *f* 33, - vlieg. *f* 32 a *f* 32,25, - pr. Sept. *f* 32 a *f* 31. — HENNEPOLIE. Ordinair *f* 35,50. — RAAPKOEKEN per 1040 stuk *f* 70 a *f* 74. — LIJNKOEKEN per 104 stuk *f* 8,75 a *f* 11.

Van den 26sten. In TARWE is niets anders omgegaan, dan: 122, 125 ℔ ger. b. Pools. *f* 320, *f* 335, niet mooi, bij partij. — ROGGE in een doen, met weinig handel: 118 ℔ Pruiss. *f* 162, - 128 ℔ Rost. *f* 195. — GERST: 111 ℔ Deens. in veiling ger. *f* 143, *f* 145. — HAVER en BOEKWEIT zonder handel.

KOOLZAAD prijshoudende: Zuidplas 60 p. vl., - Gron. 63, 65 p. vl., - Vriesch 65 p. vl., - Hongaarsch Aveelz. 61 p. vl. — LIJNZAAD lusteloos: 103 ℔ Liebau *f* 265. — RAAPOLIE flaauw; per 6/w. *f* 42, - vlieg. *f* 40,75 a *f* 41,50, - Sept. *f* 40 a *f* 39,50, - Oct. *f* 40,25 a *f* 40, - Nov. *f* 40,50 a *f* 40,25, - Dec. *f* 40 50, - Mei 1841. *f* 38,75 a *f* 38.50 — LIJNOLIE per 6/w. *f* 32,75, - vlieg. *f* 32. — HENNEPOLIE per 6/w. *f* 35,25, - vlieg. *f* 34 25.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN, op de Beurs te *Amsterdam*, den 26 Aug.

	l. k. h. k.	te 4½ u.		l. k. h. k.	te 4½ u.
Ned., Werk. Sch. 2½ pc.	51 11/16 a 51 7/8	51 13/16	*Sp.*, *Ard.* v. 85 p.st. 5 pc.	22 15/16 a 23 3/16	23
Dito, dito 5	99 7/16 - 99 5/8	99 1/2 a 9/16	Dito, onbep. stukk. —	-	
Uitgestelde Schuld —	-		Passive —	6 3/8 -	
Kansbilj van dito *f*	22 3/4 - 22 7/8	22 13/16 7/8	Fransche Uitgestelde —	-	
Amort.-Syndikaat 4½ —	90 - 90 1/4	90 1/8 a 1/4	*Port.*, Obl. te Lond. 3 —	-	
Dito dito 3½ —	74 3/4 -		*R.*, Obl. *H.* 1798, 1816 5 —	103 7/8	
Handel-Maatsch. 4½ —	168 5/8 - 169 1/4	168 7/8	Dito dito 1828, 1829 5 —	104 - 104 1/4	104 1/8
Nieuwe dito 4½ —	-		Cert. bij dito 1831/33 5 —	97 3/4 -	
Dito dito 1837 4½ —	-		Obl. te Londen 5 —	-	
O. I. Leening 5 —	96 1/2 - 96 11/16	96 9/16	Cert. te Hamburg 5 —	-	
Aand. RijnSpoorw. 4½ —	-		Inschr. in Assign. 6 —	69 1/4 -	
Dito Haarlemmer	-		Certific. van dito 6 —	-	

Pr. Loten van 50 R. 136½, 137. Frankr. Inschr. G. B. 80¾, 81. Columb. 2de van 100 p. st. 18⅝, ½. Peru 6 pCt. van 100 p. st. 9¼. Bl. Gr. van 100 p. st. 15¾, 16. Onbep. Stukken 15, 14⅝. Onbep. Coup. *f* 2¼, 9/16, ⅝. Kl. Coup. *f* 2½, ⅛. R. Gr. van 500 p. st. 13⅜. Onb. Coup. *f* 2 9/16, 7/16. Kl. Coup. *f* 2¼, 9/16. *Ardoin* Coup. 17⅜, ⅛.

De houding onzer binnenl. fondsen was kalm, de omzet niet beduidend en merkte men in de prijzen geene noemenswaardige variatie op; alleen Oude Handelmaatschappij tot verminderde koersen verkrijgbaar.

Ook met Spaansche effekten was het stil; de verhoogde prijzen van gisteren konden zich niet geheel souteneren.

Het berigt ter bijwoning eener vergadering nopens de belangen der Grieksche fondsenhouders, werkte in het begin der beurs vrij gunstig op den koers dier Obligatien en met graagte werden partijen Onbepaalde Stukken tot verhoogde koersen, ook Coupons van de markt genomen; toen echter deze aankoopen geschied waren, verflaauwde de markt allengskens meer en meer, en ofschoon tot geen andere koersen dan 15 en 14⅞ Onbepaalde Stukken Blaauw en 13⅜ Onbepaalde Stukken Rood gedaan werden, zoo kon men toch op het eind der beurs tot veel mindere prijzen koopen, en men bleef voor eerstgenoemde slechts 14 bieden: 14¾ konde men koopen; voor laatstgenoemde werd niet meer dan 12½ geboden en a 13 toonden zich ook daarin verkoopers. De omzet was over het algemeen vrij uitgebreid.

Koers van het Geld: Beleening 2¾ a 3 pCt.; Prolong. 2¾ a 3 pCt. Wissel-Disc. 2½ pCt.

Laatste prijzen, te 5 uren: Integr. 2½ pCt. 51 13/16; Holl. 5 pCt. 99½ a ⅝; Kansb. *f* 22 13/16 a ⅞; Handelm. 168⅞ a 169. *Ardoins* 23.

Te *Groningen*, ter Boekdrukkerij van C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, in de Oude Boteringestraat. (Met *autorisatie.*)

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE den 28 Augustus.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag den 27 Augustus.

Te tien uren wordt de vergadering geopend en nemen de beraadslagingen over de 13 ontwerpen tot wijziging der Grondwet een' aanvang.

De heeren *Cramer*, *van Son*, *Schik*, *Laan* en *d'Escury van Heinenoord* hebben zich *voor* de ontwerpen verklaard en het belangrijke aangetoond, om, door eene aanneming der voordragten, aan de bestaande onzekerheid een einde te maken; eene onzekerheid, welke, vooral uit het oogpunt van 's Rijks financiën, in het vervolg noodlottig zoude kunnen zijn, terwijl zij tevens tot spanning en allerlei moeijelijkheid aanleiding gaf. De heer *Cramer* heeft in het bijzonder getracht, het nut en de noodzakelijkheid der splitsing van Holland aan te toonen; de vereeniging der beide deelen van het gewest bestaat, zijns inziens, slechts in naam. Hij tracht daarbij aan te toonen, dat de vereeniging dikwerf nadeelige gevolgen voor het eene of andere deel heeft veroorzaakt, en dat, b. v., maatregelen of verkiezingen door het eene hebben plaats gehad, welke aan het andere mishaagden. Om eene onzekere vrees voor de toekomst, behoort men het verkeerde, dat er nu bestaat, niet te doen voortduren.

De heer *van Son* vermeende, dat noch de Grondwet, noch eenige andere wet, hem het regt gaf om de wetten, die hij nuttig en noodzakelijk oordeelt, af te stemmen. Hij vreest noodlottige gevolgen van eene stelselmatige verwerping van al de voordragten. Hij gelooft, dat men wel op de omstandigheden behoort te letten, waarin zich het Vaderland bevindt. Onze financiën zijn in een verwarden toestand. Dikwerf is dit de schrikkelijke voorbode van de grootste schokken. Hij doet daarbij zien, dat alle regeringsvormen menschelijke inrigtingen zijn, en men nimmer daarbij de volmaaktheid bereiken zal. Nederland beleeft slechts eene proeve van den grondwettigen regeringsvorm. — Hij beklaagt zich daarbij over het journalismus, dat zich als eene nieuwe magt in den staat opwerpt, en dat deszelfs gevoelen aan de vertegenwoordiging wil opdringen. Het zijn slechts de wanhoopkreten van misnoegden of eerzuchtigen. Spreker zal voor de meeste ontwerpen stemmen, doch behoudt zich zijne stem voor ten aanzien van dat nopens de ministeriële verantwoordelijkheid. Indien men toch daardoor mogt bedoelen die zedelijke verantwoordelijkheid, in andere staten bestaande, dan zoude hij zich tegen dezelve moeten verzetten, omdat op die wijze eene eerste schrede zoude gedaan worden tot de *République déguisée*, zoo als een Fransch schrijver den representativen regeringsvorm in zijn land genoemd heeft. Ten slotte dringt hij aan op eene mildere uitlegging van de Grondwet, op de zoo noodzakelijke daarstelling van vrijheid van onderwijs en op het vrijelijk uitoefenen der eeredienst door de afgescheidene Hervormde Christenen, te wier aanzien alle belemmeringen behooren op te houden.

De heer *Schik* vreest, dat, bij eene verwerping der voorgestelde wetten, de Grondwet blijven zou, zoo als zij nog bestaat. Hij zou dit betreuren, daar de ontwerpen belangrijke verbeteringen behelzen. Hij hoopt, dat het heil van den Staat door de aanneming der voordragten zal worden bevorderd en men daarvan in het vervolg goede vruchten zal plukken.

De heer *d'Escury van Heinenoord* heeft vroeger tegen de scheiding van Holland gestemd, die hij noodlottig beschouwt. Doch nu de drie takken der wetgeving er eenmaal hunne goedkeuring aan hebben gehecht; nu het denkbeeld der splitsing reeds zoo diepen wortel geschoten heeft; nu de verwerping der eerste wet nadeelige gevolgen zoude kunnen doen ontstaan en het herzieningswerk daardoor, in eene volgende zitting, weder op het tapijt zoude kunnen komen, hetgeen hij niet wenschelijk beschouwt, nu moet hij verklaren, ondanks zich zelven, tot de aanneming der eerste voordragt te zullen besluiten en zijn persoonlijk gevoelen aan het algemeene belang te zullen opofferen. Hij hoopt daarbij, dat beide de deelen van Holland, hoezeer afgescheiden, één zullen zijn dáár, waar het het levensbeginsel van de beide provincien, den handel, gelden zal. Waar deze op het spel mogt staan, zullen zij zich, naar hij hoopt, vereenigen.

De heer *Bichon van IJsselmonde* deelt min of meer in het gevoelen van den heer *d'Escury*. Ook hij bestrijdt de splitsing van Holland, en acht dezelve noch nuttig, noch noodzakelijk. Doch hij vreest, dat men reeds te ver gegaan is; dat de harmonie tusschen de beide deelen reeds min of meer is verbroken, en dat er voortaan altijd ontevredenheid en moeijelijkheid tusschen de beide deelen zullen bestaan. Op deze gronden zal hij de nadere inlichtingen des ministers afwachten, om daarnaar zijne stem te regelen.

De heeren *Copes van Cattenburch*, *Anemaet*, *Groen van Prinsterer* en *Schooneveld* hebben zich tegen het eerste ontwerp verklaard, omdat daarbij de splitsing van Holland is voorgesteld. Zij voorzien daarvan de rampzaligste gevolgen, zoowel voor Holland, als voor geheel het Rijk. Zij beklagen het, dat de Staten der provinciën over dat aangelegen onderwerp niet gehoord zijn. Zij verdedigen de Staten, dat dezelve geen' stap gedaan hadden om deze heillooze splitsing af te keeren. Zij toonden het gevaarlijke aan, dat er in gelegen was dat het eene gewest over het lot van het andere mogt beslissen. Zoowel als men thans het eene verdeelde, kan men later kleine provinciën wel ineen smelten. De scheiding wordt door het grootste deel van Holland niet verlangd. Zij vernietigt dat gewest, welks magt zoo gunstig op het lot van geheel het Land gewerkt heeft. De vereeniging heeft niet de minste bezwaren doen ontstaan. Van de scheiding zijn de vreesselijkste gevolgen te verwachten. De heer *van Cattenburch* noemt Amsterdam het juweel van ons dierbaar Vaderland; maar hij betreurt het, dat van dáár alleen de ongelukkige twistappel is opgeworpen. Het vestigen van een prov. hof in de hoofdstad zoude, zijns inziens, op die wijze te duur gekocht worden. Hij zoude liever zien, dat art. 182 der Grondwet wierd veranderd, en daardoor de gelegenheid verschaft wierd om in Holland twee hoven te vestigen. Men voorspelde uit de scheiding zoowel territoriale, als financiële en politieke ongelegenheden.

De heeren *Anemaet* en *Groen van Prinsterer* zouden gaarne gezien hebben, dat Limburg onder een afzonderlijk bestuur van den Koning ware gebragt geworden en geen deel van het Rijk zoude uitmaken. Het is uit de ondervinding toch geenszins gebleken, dat Limburg deze vereeniging verlangt; en de eerste dezer sprekers zoude gaarne alle ongelijksoortige bestanddeelen uit de huishouding geweerd hebben.

De heer *Schooneveld* stemt tegen de eerste voordragt, in het welbegrepen belang van Amsterdam zelf, welks materiële belangen daardoor aanmerkelijk zouden komen te lijden. Hij vermeent echter, dat het doel, dat de landprovinciën hebben, om Holland te verdeelen, nooit zal bereikt worden; want dáár, waar het de materiële belangen mogt gelden, zal Holland steeds één zijn en blijven.

De heeren *Luyben*, *Gouverneur* en *van Sasse van Ysselt* hebben verklaard, wegens het onvoldoende der voorgedragene wetten, dezelve *alle* te zullen verwerpen. Zij beklaagden zich, dat men, zonder de vertegenwoordigers van Limburg, over de belangen van het hertogdom oordeelde en over eene Grondwet handelde, waaronder dat hertogdom zal moeten leven. Dit was onregtvaardig en onstaatkundig. Zij verlangden voorts: vrijheid van eeredienst, vrijheid van onderwijs, verantwoordelijk ministerie, regt tot ontbinding der Tweede Kamer en regtstreeksche verkiezingen. Zonder dit alles, beduidde de herziening der Grondwet niets, en was het voor Nederland onverschillig, of het de weinige verbeteringen verkreeg, die in de ontwerpen vervat waren. Daarenboven meende men, dat de Grondwet op zich zelve vele verbeteringen en verduidelijkingen vorderde, zoo als b.v. ten aanzien van de uitoefening van het regt tot dispensatie; de regeling der pensioenen bij de wet, enz. Ook op zich zelve waren de ontwerpen in menig opzigt onaannemelijk, bijzonder voor zoo veel daarbij de Raad van State en de Eerste Kamer op den tegenwoordigen voet werden behouden; het getal leden der Tweede Kamer over de provinciën werd omgeslagen; de rekenkamer op geene goede gronden werd gevestigd; art. 60 der Grondwet veeleer werd verslimmerd dan verbeterd; de ministeriële verantwoordelijkheid geene waarborgen opleverde; het gebrekkig stelsel van verkiezingen behouden werd; de drie standen werden bevestigd; de ridderschap niet afgeschaft, enz. Zij meenden derhalve, der Regering en der Natie eene groote dienst te bewijzen door de ontwerpen af te stemmen en de Wetgeving in staat te stellen de Grondwet op eene breedere en vrijzinniger schaal te wijzigen. De heer *Luyben* herinnert, dat het Nederlandsche volk het toonbeeld van trouw en vaderlandsliefde in oogenblikken van gevaar is geweest, en dat het derhalve het vertrouwen van de Regering verdient en op de meest vrijzinnige instellingen aanspraak maken mag. De heer *Gouverneur* dringt er op aan, dat aan alle burgers van den Staat, van welke gezindheid ook, gelijke regten en voordeelen worden verleend, even als zij gelijke lasten dragen.

De heer *van Sasse van Ysselt* vraagt, waaruit de Kamer hare magt ontleent om Limburg deze grondwet op te dringen; waartoe, vraagt hij, moeten wij thans reeds het stem- en kiesregt in het hertogdom onderdrukken? Het is ongeoorloofd, het is onstaatkundig. Mogt toch eenmaal de oorlog uitbarsten, dan zou Limburg zich door de Grondwet niet gebonden kunnen rekenen en zich zelf regt weten te verschaffen. Heeft men dan uit de ondervinding niet genoeg geleerd welke rampen het te weeg brengt, eene Grondwet aan een volk [illegible] dringen? De afwijkingen der Grondwet zijn ons duur genoeg te sta[illegible] Grondwet is [illegible] de afwijkingen, die men zich veroorloofd heeft, [illegible] worden. Men heeft de min. verantwoordelijkheid, die in de Grondwet lag, miskend; men heeft de regt. org. 25 jaren lang uitgesteld; de rekenkamer in hare vrije werking belemmerd; de vrije uitoefening van godsdienstige begrippen tegengegaan, de vrijheid van onderwijs vernietigd, welk stelsel men eerst op de Katholijken en nu op de Separatisten heeft toegepast; men heeft alzoo het verdrag miskend, dat het geluk van vorst en volk had kunnen uitmaken; men heeft het staatsgebouw verminkt; en het is dringend noodzakelijk, dat de Grondwet op eene wettige wijze worde herzien en op goede grondslagen worde gevestigd. Het is uit dezen hoofde, dat hij een negatief votum over al de ontwerpen zal uitbrengen. Hij wil daardoor de Regering in staat stellen, den volksgeest te onderzoeken. Spreker verklaart, dat hij *de vrijheid voor allen in alles* voorstaat; dat hij daarom de gelijkstelling van alle gezindheden verlangt; en dat, wanneer men dat stelsel opregt en ter goede trouw aankleeft, men alsdan den geest van verdraagzaamheid en verbroedering zal zien opdagen. Hij vraagt het in gemoede, of de Katholijken ten onregte klagen. Welk is het getal leden dezer Dubbele Kamer, die het millioen Katholijken vertegenwoordigt? Hij vermeent, dat het hoog tijd wordt, dat aan de billijke vorderingen der Katholijken worde voldaan. Op die wijze zal men van hen eenen stevigen, en hechten steun voor den Staat maken.

De heer *Thorbecke*: Ik zeg, Ed. M. HH! in weinig woorden wat mij belet, mij met dit ontwerp te vereenigen. Het zijn ten deele gronden, ook tot de andere ontwerpen, ten deele redenen, tot het onderhavige voorstel alléén betrekkelijk. Vooreerst schijnt mij verandering der Grondwet, die hier tevens reconstitutie is van het Rijk, zonder oproeping van afgevaardigden van Limburg en Luxemburg, onwettig. Noch de opstand, noch het traktaat van den 19 April 1839 kon in het grondwettig regt der niet afgestane deelen van het Rijk eenige verandering brengen. Of men moet aannemen, dat de opstand met zijne gevolgen de verbindende kracht der Grondwet voor geheel den Staat heeft vernietigd. — Meent men, dat het tot dus verre onmogelijk was, de werking der Grondwet in het verkleinde groot-hertogdom Luxemburg, en in het niet afgestane Limburg te herstellen? Het antwoord is gemakkelijk. Het G.-Hertogdom Luxemburg heeft de kroon nieuw ingerigt binnen den tijd, die voor het herstel der wettige orde van zaken niet scheen toe te reiken. En wat Limburg betreft, dit land zal immers, zoodra het onderhavige ontwerp mogt zijn doorgegaan, door de kroon op den grondwettigen voet moeten worden gebragt. Hetgeen *alsdan* moet en zal geschieden, waarom kon het, door die zelfde magt, niet nu reeds zijn gedaan? Eene tweede reden, die mij weerhoudt, is de ongenoegzaamheid der herziening, in deze ontwerpen vervat. Ware de overtuiging van die ongenoegzaamheid slechts, ik zeg niet mijne overtuiging, maar die van eenigen met mij, ik zoude haar kunnen wantrouwen. Dan zij is, in den edelsten zin, eene nationale overtuiging; zij is die van allen schier, die over onze instellingen, over ons voorleden en onze toekomst, ernstig nadachten. Zij is bovenal de zoo dikwerf zoo sterk uitgedrukte overtuiging van de gewone leden dezer Kamer. Er is hier ook niet enkel verschil, Ed. M. HH., over iets meer of iets minder; dergelijk verschil, als men, in den omgang van het bijzondere leven, met loven en bieden pleegt af te doen. Er is hier verschil tusschen eene *algemeene* herziening, en eene herziening van eenige weinige punten, waarvan de meeste daarenboven zeer gebrekkig zijn herzien. Herzien, niet gelijk men, met liefde voor de zaak des lands en zamenspanning aller vermogens, wetten opstelt, maar gelijk men, tusschen twee dingende of strijdende partijen, eene kapitulatie schrijft. Vergunt mij, Ed. M. HH., het woord, dat ik zoo even bezigde, in mijnen zin te verklaren. Wanneer ik belijde, van de hooge noodzakelijkheid eener *algemeene* herziening overtuigd te zijn, bedoel ik daarmede geenszins eene omverwerping van de hoofdbeginselen der Grondwet. Ik bedoel zoodanige *volledige* herziening harer bepalingen, waardoor de volkomen ontwikkeling en werking dier beginsels worden verzekerd. Wanneer men nu overtuigd is, dat de eerste wet van den staat, die waarop alle regten en alle regeling rusten, algemeene verbetering behoeft; wanneer men deze overtuiging ziet deelen door bijkans al wat redelijk en verlicht is; door allen, welke beginselen zij ook aankleven, ziet deelen in een tijd, waarin, ten gevolge van uitwendige omstandigheden, herziening onvermijdelijk is geworden, en waarin de omstandigheden tevens eene algemeene herziening uitstekend begunstigen; wanneer men, zeg ik, onder de heerschappij van zulk eene overtuiging en in zulk een tijd, de herziening zich ziet bepalen tot eene bekrompen wijziging van eenige artikelen, wat heeft hij, wiens stem over zulk een werk wordt gevraagd, te doen? Met een klein deel aan te nemen tot het geheel zal hij het geheel prijs geven; zal hij den gunstigen tijd, eene vrijheid van onderzoek en overleg, zoo als zij voor dergelijke taak hoogst zeldzaam aan een land wordt geschonken, den opgewekten ijver nutteloos laten voorbijgaan; zal hij het algemeene gevoel der behoefte aan méér, aan hetgeen vooral noodig is, of helpen smoren, of, bij het minste toeval van buiten of van binnen, tot gevaarlijke uitersten drijven. Zal hij, in allen geval, de gebreken helpen bevestigen. Hij zal doen wat de bouwmeester duet, die, geroepen om de fundamenten van een waggelend gebouw te herstellen, zich, zonder het algemeen verband in aanmerking te nemen, vergenoegt hier en daar een enkelen steen in te voegen; hij stort de bewoners in eene bedriegelijke zorgeloosheid, hij verzuimt het tijdstip, waarin de oude grondvesten nog konden worden behouden en verzekerd; hij werkt een reddeloos verval, bij werkt hem, die het huis op een nieuw plan zal herstichten, in de hand. Of was er eene degelijke reden om, wat men deed, niet goed te doen? Ik heb er geene hooren bijbrengen, dan de ontzaggelijke moeite, welke reeds deze weinige ontwerpen hadden gekost, eene moeite, welke alle krachten had uitgeput, en de voltooijing der taak als onmogelijk deed beschouwen. Toen, in December van het vorige jaar, de vijf eerste ontwerpen aan de Kamer werden voorgelegd, verklaarden vele leden — getuige de verbalen — in de afdeelingen uitdrukkelijk, dat zij die ontwerpen, hoe noodzakelijk, niet zouden aannemen, dan met eene voordragt van wezenlijke herziening verbonden. Ik zal afwachten, Ed. M. HH., of uwe wijsheid mij anders inlicht; dan op dat zelfde punt, waarop men zich toen bevond, bevindt, zoo mij voorkomt, *hij* zich nog, die de later gekomene acht voorstellen niet voor eene wezenlijke herziening kan houden. Zal men mij zeggen, Ed. M. HH.: »Neem wat u wordt aangeboden; eene volgende herziening zal meer geven?" — Waar is de waarborg voor dat vervolg? Dan, ik kan in het denkbeeld zelf eener steeds aangehoudene herziening der Grondwet niet treden. Dat, waarop al het andere rust, kan, dunkt mij, niet aan gestadige beweging zijn blootgesteld. De herziening, waarmede wij het te doen hebben, is grondwetgeving; zij moet sluiten: het is, dunkt mij, strijdig met haar begrip, de noodzaak tot verandering te laten voortduren. Ik meen, E. M. HH.! geroepen te zijn om deze ontwerpen in tweederlei opzigt te beoordeelen. Niet enkel ieder ontwerp op zich zelf, vergeleken met het bijzonder art. der Grondwet, waartoe het behoort; maar alle ontwerpen te zamen, vergeleken met de geheele Grondwet, te toetsen aan de eischen eener thans noodzakelijke verbetering in het algemeen. Ik meen, een ontwerp van wetgeving, waarover mijne stem wordt gevraagd, te mogen afkeuren, niet alleen om hetgeen het is, maar ook om hetgeen het niet is; om het onvoldoende van even zeer, als om zijne stellige verkeerdheid. Ik kan niet in het stelsel komen, uit hoofde van *omstandigheden* tegen mijne overtuiging te stemmen. Doch mijne overtuiging is voor goede redenen veil. Men betooge, *of* dat eene andere verbetering, dan welke de voorgedragene ontwerpen bevatten, onnoodig, *of* dat zij thans onmogelijk is; men betooge, dat eene herziening, dat eene herbouwing van het Rijk zonder vertegenwoordiging van Limburg en Luxemburg wettig kan plaats vinden; en ik zal mijne stem geven aan deze ontwerpen, zoo ver ik niet tegen elk op zich zelf bijzondere bedenkingen heb. Dergelijke bedenkingen heb ik tegen het eerste ontwerp. Ten aanzien van art. 1. Vooreerst: het artikel beperkt het Koningrijk der Nederlanden bij de aldaar opgetelde provinciën. Het grootste deel van het Koningrijk der Nederlanden is buiten die provinciën gelegen. Het artikel omschrijft het grondgebied van het Rijk. De omschrijving moet, meen ik, volledig zijn. Of het artikel moet zeggen, dat de omschrijving zich bij *Europa* bepaalt. Het artikel stelt voorts de splitsing van Holland in twee provinciën voor. Ik zie de *noodzakelijkheid* van die splitsing geenszins in. De noodzakelijkheid zou, dunkt mij, moeten blijken, eer over het nut dier scheiding kan worden gehandeld. Maar ik zie ook het nut niet in. De splitsing eener provincie is bij ons meer dan eene geographische verandering. Het is verbreking van een politiek ligchaam, een hoofddeel van den Staat. Ik acht het bestaan der provincie Holland in haar geheel wezenlijk, onmisbaar voor het Rijk. De hoofdstad koestere regtmatige verlangens. Er kan op eene andere en veel eenvoudiger wijze in worden voorzien. Ten derde lees ik in het artikel: *mitsgaders het hertogdom Limburg, behoudens de betrekkingen*, enz. Die betrekkingen verhinderen geenszins, dat het hertogdom Limburg eene provincie zij van het Rijk. Waartoe dan *behoudens?* Het geldt hier de bepaling van het grondgebied, en het Duitsch Verbond heeft geen grondgebied over de landen, er in begrepen. Men heeft misschien willen zeggen, dat de Grondwet op het hertogdom Limburg toepasselijk zal zijn behoudens de regten van het Duitsch Verbond. Het artikel, zoo als het hier wordt

gelezen, drukt een onjuist denkbeeld uit. Ten vierde: Luxemburg is weggelaten. Ik heb niet tegen de weglating, maar een twijfel, eene vraag over de wijze hoe. Ik besluit met die vraag. De Luxemburgers, die het verkleinde groot-hertogdom, het deel door den Koning niet afgestaan, bewonen, zijn, volgens de Grondwet, Nederlanders; de Nederlandsche Grondwet is de hunne. Wij hebben in een naburig rijk eene Grondwet zien opheffen bij koninklijk besluit. Kan eene Nederlandsche provincie, niet afgestaan, door eene vergadering van Nederlandsche Staten-Generaal, waarin zij niet is vertegenwoordigd, van haar staatsburgerschap stilzwijgend worden ontzet? Ik heb voor het oogenblik niets meer te zeggen.

De heer *Groen van Prinsterer* treedt in een drieledig betoog: ten 1ste, de verandering der Grondwet kan geen heil aanbrengen aan den Staat; ten 2de, door de voorgestelde wijzigingen zal de Grondwet slechts eene geringe verbetering erlangen; en ten 3de, het eerste ontwerp is onaannemelijk. Hieruit blijkt derhalve, dat zijne oppositie stelselmatig zal zijn, niet zoozeer om alles af te stemmen en het Gouvernement te bemoeijelijken, maar alleen om beginselen te doen zegevieren, die hij in gemoede en uit overtuiging vermeent dat in het welbegrepen belang van Vorst en Vaderland behoorden aangenomen te worden. Zijne oppositie is derhalve niet tegen personen, maar tegen beginselen gerigt. Vooraf moet hij echter verklaren, dat die oppositie gepaard gaat met eene warme gehechtheid aan het Huis *van Oranje*, met den meesten eerbied voor het Hoofd van den Staat en met hoogachting en liefde voor de persoonlijke hoedanigheden van den Koning. Nederland behoort het nooit te vergeten, dat de Koning zijne meeste levensdagen aan de belangen van Nederland heeft gewijd.

Wat dan het eerste deel van zijn betoog betreft, gelooft hij, dat er van deze herziening der Grondwet geen wezenlijk heil voor den Staat te verwachten is. Het kwaad ligt niet in de onvolkomenheden en leemten der Grondwet, maar de meeste klagten zijn ontstaan uit eene verkeerde uitlegging daarvan; het kwaad ligt in de verkeerde staatkunde, die er in dit Land tot dusverre gevolgd is. Men heeft het Evangelie ter zijde gesteld, de nationale beginselen verworpen, liberale begrippen aangenomen. Men heeft wel eenige misbruiken afgeschaft, maar men heeft ook aan datgene vernietigd, wat door den loop der tijden was daargesteld.

Het Gouvernement heeft de liberale oppositie opgekweekt; het heeft alle partijen tegen zich in het harnas gejaagd. Met overhaasting heeft men het zegel van toejuiching aan den opstand te Parijs gehecht. Aan de gevolgde staatkunde moet men de betoonde zwakheid, de ontstane botsing toeschrijven, en elke botsing kan een strijd te weeg brengen. De spreker vestigt daarbij het oog op den tegenwoordigen toestand onzer geldmiddelen, op den zedelijken of zedeloozen toestand des volks, hetwelk het voedsel voor de toekomstige ongelegenheden is, en op de verwarring van begrippen, die er ontstaan is, zoodat men waarlijk niet meer weet, onder welken Regeringsvorm men leeft. Slechts twee magten bestaan tegenwoordig in den Staat, de Koning en de Tweede Kamer. Regeert de Koning alleen, dan bestaat er geen Grondwettige Regeringsvorm meer, maar slechts een autocratie, en regeert de Tweede Kamer alleen, dan bestaat er een gedesorganiseerde Staat, *une République déguisée*.

Dit alles vloeit uit den aard der zake voort. De eene partij wil steeds ontwikkeling, de andere behouden en stilstand; hierdoor ontstaat steeds eene soort van spanning. In dien toestand is er geene verandering der Grondwet mogelijk. Men moet tot de ware Nederlandsche beginselen terug keeren. Hij verlangt, dat er een noodzakelijk verband worde daargesteld tusschen de godsdienst, het zelfstandig gezag en de wezenlijke vrijheid. Hij verlangt, dat men het terrein der historische herinneringen en beginselen betrede. Hij verlangt nationale instellingen, de handhaving der Grondwet en de wijziging daarvan naar de historische beginselen. Bij het behouden der liberale begrippen, zijn de wijzigingen der Grondwet onbeteekenend om het bestaande kwaad te verhelpen. Het voorgedragen werk is ongenoegzaam en bevat slechts eene geringe verbetering; art. 60 der Grondwet wordt zelfs verergerd; de ministeriële verantwoordelijkheid levert slechts een' zwakken waarborg op; het voorgedragene voldoet niet aan de behoefte, het neemt de zaden van tweedragt, die er bestaan, niet weg; de dubbele Kamer had het omtrent de te veranderen punten eens moeten worden, en die bij adres aan den Koning moeten onderwerpen.

Maar men heeft het met de vrijzinnige begrippen hier te Lande zoo verre gebragt, dat de Kamer zich ook tot dat regt niet meer bevoegd verklaard heeft. Menig art. had in redactie en inhoud verbetering kunnen ondergaan. Doch vooral zoude hij aangedrongen hebben: 1). op de openbaarheid der zittingen van de Eerste Kamer, waardoor welligt aan dat staatsligchaam die zedelijke magt zoude zijn hergeven, welke het allengs geheel verloren heeft; 2). het gewigtig onderwerp van het onderwijs behoorde bij de wet te worden geregeld. Hij verlangt geenszins een' ommekeer van de gouvernements-instellingen op dat punt; maar hij vermeent, dat er eenige vrijheid van onderwijs, behoudens toezigt, behoort te bestaan. Ondragelijk is de dwang, waardoor aan de ouders de magt wordt ontnomen om hunnen kinderen zoodanig onderwijs te geven, als zij vermeenen voor God te kunnen verantwoorden. Die dwang moet een einde hebben. Reeds in 1829 heeft de Regering, nopens dit stuk, een ontwerp van wet aan de Tweede Kamer aangeboden. Zij heeft toen hare vroegere dwalingen erkend, doch is er later niet op teruggekomen. 3). Wat aangaat de betrekkingen der Hervormde Kerk tot den Staat, moet hij verklaren, dat men hem ten onregte van vijandelijke gezindheid jegens de R. Katholijken heeft beschuldigd. Hij is een Christen, een Protestant, maar zou dien naam onwaardig zijn, indien hij den R. Katholijk eenig onregt aandeed. Hij is steeds een voorstander der K. Katholijken geweest. Daarom heeft hij het betreurd, dat men in België het voorbeeld van *Joseph den II* heeft gevolgd; dat men in 1825 het Collegium Philosophicum heeft ingevoerd; dat men het onderwijs aan België opdrong. Dit neemt echter niet weg, dat hij er niets onregtvaardigs in gezien had; dat aan den door sommigen geuiten wensch, om het art. der Grondwet van 1814, waarbij bepaald werd dat de Souvereine Vorst de hervormde eeredienst behoort te zijn toegedaan, ware voldaan geworden. Nog laatstelijk is dat verzoek door 600 leeraars der Hervormde Gemeente aan de Synode gedaan, en door deze aan den Koning onderworpen. Dat art. is echter vrij onbeduidend geworden, en zoude zelfs eene gevaarlijke strekking kunnen hebben, voor zooverre het de koopprijs van onze vrijheden en regten zoude moeten worden. Hij bestrijdt de suprematie van het wereldlijk gezag op de Kerk. Zij is ongerijmd. De Regering heeft zich op eene ongelukkige wijze met de godsdienstige geschillen bemoeid. Hij neemt deze gelegenheid waar, om Zijne Exc. den minister van justitie te verzoeken, de maatregelen tegen de afgescheidenen te doen ophouden, welke zoo menig vriend van Vaderland en Koning hebben geërgerd en bedroefd. Hij brengt zijne hulpe toe, dat de R. Katholijke ambtgenooten hem zoo zeer te deren hebben ondersteund. Het verwonderde hem echter niet. Het geldt toch de zelfde liberale politiek, de zelfde onderwerping van de Kerk aan een departement, de ongrondwettige suprematie van het wereldlijk gezag over de Kerk. Een zoo teeder onderwerp behoort niet uitsluitend aan het gezag der Overheid te worden onderworpen.

In het derde deel zijner rede gaat de spreker in het bijzonder de gevolgen na der verwerping van de eerste voordragt, die hij allezins wenschelijk acht. Hij hoopt, dat die verwerping ten gevolge hebben zal, dat de Regering, bij het doen van eene nieuwe voordragt daarvan, van het initiatief gebruik make, om andere verbeteringen aan te bieden. Mogt zij daartoe niet besluiten, dan zoude het uitzigt treurig wezen. Ten slotte ziet de spreker op het goede, dat aan Nederland is overgebleven. De natie wil het behoud van orde en rust, zij betoont steeds liefde voor Oranje, zij vreest voor verandering, maar het volk moet worden geleid. Er behoort een middelpunt te bestaan, waar om de welgezinden zich kunnen scharen. Er behoort niet gehandeld te worden zoo als in de laatste zitting der Tweede Kamer, waardoor aan het koniklijk gezag hier te lande groot nadeel is toegebragt, hetwelk in jaren niet weder kan hersteld worden. Wanneer er nergens veerkracht en getrouwheid bestaat, wanneer de goede beginselen, door welgezinden voorgestaan, worden miskend, dan zijn de gevolgen onberekenbaar; dan zal er een dag aanbreken, waarop niet in deze Vergadering over de splitsing van eenig gewest zal worden gehandeld, maar dat elders de inlijving van dezen Staat in eenig ander groot rijk zal worden uitgesproken.

De heer *Schooneveld* heeft breedvoerig aangetoond, dat het van belang was, om de voordragten, voor zoo verre zij aannemelijk waren, aan te nemen. De Grondwet is op zich zelve goed, maar herziening is gebrekkig.

Het vervolg der beraadslagingen is bepaald op den volgenden dag, des morgens te 10 uren.

Zitting van Vrijdag, den 28 Augustus.

De heer *van Rappard* voert het eerst het woord en bestrijdt het gevoelen van die leden, die, wanneer zij niet meer veranderingen bekomen, al de aanhangige voorstellen zouden verwerpen.

De werkelijke verbeteringen, die hij in de wetsontwerpen vindt, zullen zijne stem *voor* dezelve regelen.

Hij acht de Grondwet niet zoo onvolledig, als men beweert. Alleen acht hij het noodig, dat vele onderwerpen bij de wet zullen worden geregeld. Nopens de regtstreeksche verkiezingen meent hij niet, dat dit de wensch van de meerderheid des volks is. Het is waar, hij had nog eenige verduidelijkingen in de Grondwet gewenscht, maar hij acht zich bezwaard, het bestaande goede daarom te verwerpen.

Na deze algemeene beschouwingen neemt de spreker het eerste ontwerp in overweging en zal *voor* hetzelve stemmen.

De heer *van Spandaw* zal voor de aangebodene ontwerpen stemmen. Hij acht dit in het belang van het Vaderland noodig. Hij deelt het gevoelen niet van hen, die, ten einde meerdere wijzigingen te verkrijgen, voornemens zijn, al de wetsontwerpen af te stemmen. Hij is *voor* de splitsing van Holland, en is verzekerd, dat de beide provinciën, die nu staan gescheiden te worden, slechts één zullen zijn, waar het gelden zal de dierbaarste belangen van het Vaderland en den Handel.

De heer *de Man* zal in de tegenwoordige omstandigheden *voor* het ontwerp stemmen. Hij had echter gaarne vollediger herziening gezien, en hoopt, dat er later eene stelselmatige herziening zal plaats hebben. Voor het oogenblik offert hij zijne bedenkingen aan het algemeen belang op.

De heer *Storm* verklaart zich tegen de aangebodene ontwerpen, zoowel omdat geene vertegenwoordigers uit Limburg aan de werkzaamheden van het herzieningswerk deel nemen, als omdat zij op zich zelve gebrekkig en onvolledig zijn, en niet aan de behoeften des tijds en van het volk voldoen. Wat men nu weigert, zal men later met spanning en moeijelijkheden welligt verpligt zijn te geven. Ook hij staat vrijheid van onderwijs en eeredienst, regtstreeksche verkiezingen, een verantwoordelijk ministerie en regt tot ontbinding der Tweede Kamer voor.

De kostbaarheid van ons staatsbestuur blijft bestaan. Eene ongelijke en onevenredige bedeeling van ambten en bedieningen heeft er plaats. Hij kan zijnen naam niet hechten aan een onvoldoend en gebrekkig werk. Hij kan er niet toe medewerken, dat men jaarlijks tot herzieningen zal moeten komen, en den Staat aan wisselvallige kansen zal moeten prijs geven. Hij vermeent zijne roeping te zullen miskennen, indien hij niet al de ontwerpen afstemt, omtrent welke binnen en buiten de vergadering slechts eene algemeene stem bestaat, namelijk, dat zij niet dat zijn, wat het Nederlandsche volk behoeft.

De heer *de Kempenaer* betoogt breedvoerig, dat de wijziging der Grondwet noch aan de behoeften, noch aan de verwachtingen des Nederlandschen volks voldoet, en dat het noodzakelijk is, om bij tijds de billijke wenschen van hetzelve te verhooren. Hij vermeent, dat men zich niet in slaap behoort te wiegen en het doodelijk vergif inneme, dat in 1830 den dood veroorzaakt heeft. Hij betoogt, dat er vele inbreuken op de Grondwet hebben plaats gehad, en dat men den grondslag van alles, het bestaan van eene getemperde Monarchij en gelijkheid der drie staatsmagten, geheel over het hoofd heeft gezien. Hij vermeent, dat men den weg, in 1815 gevolgd, ook nu moest inslaan om de geheele Grondwet te herzien en op betere grondslagen te vestigen. Op zich zelve zoude het niet-deelnemen der vertegenwoordigers van Limburg aan deze beraadslaging voor hem eene genoegzame reden opleveren om al de ontwerpen af te stemmen. Hij kan zich ook niet vereenigen met de voorgestelde inlijving van Limburg tot dit Rijk, en kan de splitsing van Holland geenszins goedkeuren.

De heer *van Nagell tot Wisch* beschouwt het werk onvoldoende en zal al de ontwerpen afstemmen, ook omdat de Limburgers aan den arbeid der herziening geen deel nemen. De meeste ontwerpen zullen niet voldoen aan het verlangen van eenig persoon, van welk gevoelen hij ook zij.

De heer *van der Heim* acht het gebiedend noodzakelijk voor het welzijn van het dierbare Vaderland, dat de thans aanhangig zijnde ontwerpen worden aangenomen. Hij beschouwt de voorgestelde wijzigingen noodzakelijk en doelmatig; hij vermeent, dat derzelver verwerping den weg voor elke noodzakelijke verandering zoude afsluiten; terwijl hij, eindelijk, meerdere wijzigingen min noodzakelijk beschouwt.

De heer *Rau* verdedigde de voordragten, en was bij het sluiten dezes nog aan het woord.

— Naar men verneemt, heeft ook de heer *Groen van Prinsterer* bedankt voor het bedrag der verblijfkosten, hetwelk hem als buitengewoon lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zoude toekomen.

De *Augsb. Allg. Zeitung* deelt het volgende schrijven uit Parijs, d.d. 19 Aug., mede, behelzende hetzelve de Nota door lord *Palmerston*, bij de definitieve sluiting van het quadruple-traktaat, aan den heer *Guizot*, Fransche gezant te Londen, overhandigd.

» PARIJS den 19 Aug. Door een gelukkig toeval zie ik mij in staat gesteld, u bijgaand hoogst gewigtig document mede te deelen, hetwelk een helder licht over de in discussie liggende wereldkwestie verspreidt:

» *Memorandum eener, van wege Harer Groot-Brittannische Majesteits Staatssecretaris der buitenlandsche aangelegenheden, den Gezant van Frankrijk in Londen te doene mededeeling.*

» De Fransche regering heeft gedurende den geheelen gang der onderhandelingen, die in den herfst van jl. jaar aanvang namen, de dikwerf herhaalde, duidelijkste en onbetwistbaarste bewijzen ontvangen, niet slechts van den wensch der hoven van Oostenrijk, Groot-Brittanje, Pruissen en Rusland om met de Fransche regering opzigtens de ter bevrediging van den Levant noodige maatregelen tot een gemeen overleg te komen, maar ook van het groote gewigt, hetwelk deze hoven in de zedelijke werking stelden, welke zoude worden voortgebragt door de zamenstemming en het vereenigd werken der vijf groote mogendheden in eene zoo hoogstbelangvolle zaak, die met het in stand blijven van den Europeschen vrede zoo innig verbonden is. De vier mogendheden zagen met innige bedroeving, dat al hare pogingen, om dit haar oogmerk te bereiken, vruchteloos bleven en niet tegenstaande zij sedert zeer korteling aan Frankrijk het voorstel deden zich met haar tot het tusschen den Sultan en *Mehemed-Ali* voltrekken van een vergelijk te vereenigen, welk vergelijk gegrond was op begrippen, die omstreeks het einde des vorigen jaars door den gezant van Frankrijk in Londen zelven waren voorgedragen, meende echter de Fransche regering, geen deel aan dit vergelijk te moeten nemen, en maakte hare medewerking met de overige Mogendheden afhankelijk van voorwaarden, die door deze Mogendheden geoordeeld werden, onbestaanbaar te zijn met de behoudenis der onafhankelijkheid en zelfstandigheid des Ottomanischen Rijks. Bij dezen stand der dingen bleef der vier Mogendheden geene andere keuze, dan of de groote aangelegenheden, ter welker vereeniging zij zich verpligt hadden, aan de wisselvalligheden der toekomst prijs te geven, en dus haar onvermogen te openbaren en den Europeschen vrede aan steeds toenemende gevaren bloot te stellen, of het besluit te nemen, zonder Frankrijks medewerking voort te gaan; om door hunne vreemde bemoeijingen eene oplossing der verwikkelingen in den Levant, geschikt om voor het vervolg den vrede te verzekeren, overeenkomstig de verpligtingen door hen jegens den Sultan aangegaan, te weeg te brengen. Tusschen dit alternatief geplaatst, en ten innigsten overtuigd van de dringende noodwendigheid eener spoedige beslissing, die aan de gewigtige daarbij in het spel zijnde belangen beantwoordde, achten de vier Mogendheden het van haren pligt, zich voor het laatste dezer beide alternatieven te verklaren. Dienvolgens hebben zij met den Sultan een verdrag gesloten, tot het einddoel om op eene bevredigende wijze de tegenwoordig in den Levant bestaande verwikkelingen op te lossen.

» Terwijl de vier Mogendheden deze conventie onderteekenden, toonden zij niet anders dan de levendigste bedroefenis, in eene wezentlijk Europesche aangelegenheid zich voor het oogenblik van Frankrijk gescheiden te zien. Deze bedroefenis werd echter verminderd door de *herhaalde verklaringen, welke de Fransche Regering haar deed, dat zij tegen het vergelijk, tot welker aanneming de vier Mogendheden* Mehemed-Ali *wenschten te verpligten, niets in te brengen had; dat in geen geval Frankrijk zich tegen de maatregelen verzetten zoude, welke de vier Mogendheden in overeenstemming met den Sultan zouden noodig achten* om de bewilliging van den pacha van Egypte te verkrijgen, en dat de eenige reden, die Frankrijk afhield zich te dezer gelegenheid aan de vier Mogendheden aan te sluiten, in bedenkingen van ondergeschikten aard gelegen was, die het der Fransche regering onmogelijk maken, in dwangmaatregelen tegen *Mehemed-Ali* deel te nemen.

» De vier Mogendheden koesteren dienvolgens de gegronde hoop, dat hare ten dezen ontstane scheiding van Frankrijk van slechts korten duur zal zijn, en op generlei wijze de opregte vriendschappelijke betrekkingen storen zal, welke zij zoo levendig wenschen met Frankrijk te onderhouden; mitsdien wenden zij zich dringend (*avec instance*) tot de Fransche regering, om althans hare zedelijke ondersteuning te verwerven, indien zij ook niet van haar eene materiële medewerking mogen verwachten.

» De invloed der Fransche regering in Alexandrië is magtvol. Zouden daarom de vier Mogendheden van de vriendschap der Fransche regering niet mogen hopen en zelfs verlangen, dat zij den gezegden invloed bij *Mehemed-Ali* in het werk stelle, tot het doel om dezen pacha te bewegen, dat hij de vergelijks-voorwaarden aanneme, die hem door den Sultan zullen worden voorgesteld? — Als dus de Fransche regering op deze wijze werkelijk konde bijdragen om aan de verwikkelingen in den Levant perk te stellen, zoude die regering zich een nieuw regt verwerven op de dankbaarheid en de achting van alle vrienden des vredes." Gedaan aan het ministerie van buitenl. zaken, den 15 Julij 1840. [Gelijk bekend is, den zelfden dag der sluiting van het traktaat.]

Te *Groningen*, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.